

RAPPORTER

91/10

TALLET PÅ INNVANDRERE OG DERES ETTERKOMMERE FRAM MOT ÅR 2050

AV
PER SEVALDSON

STATISTISK SENTRALBYRÅ
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS OF NORWAY

RAPPORTER FRA STATISTISK SENTRALBYRÅ 91/10

**TALLET PÅ INNVANDRERE
OG DERES ETTERKOMMERE
FRAM MOT ÅR 2050**

AV

PER SEVALDSON

STATISTISK SENTRALBYRÅ
OSLO-KONGSVINGER 1991

ISBN 82-537-3567-7
ISSN 0332-8422

EMNEGRUPPE
21 Befolkning

ANDRE EMNEORD
Befolkningsutvikling
Framskrivning
Innvandring
Statsborgerskap
Utlendinger

FORORD

Statistisk sentralbyrå har gjennomført beregninger av mulige utviklingsbaner for tallet på innvandrere og etterkommere etter innvandrere her i landet. Beregningene viser utviklingsbaner fram til år 2050 for tallet på innvandrere og deres etterkommere under alternative forutsetninger om den årlige nettoinnvandring til Norge. Innvandrerne er gruppert etter hvilken gruppe av land de kommer fra. I tillegg til totaltall er også utviklingen i aldersfordelingen for innvandrere- og etterkommergruppene vist. Det er også gitt tall som spesifiserer generasjoner av etterkommere.

Mens tallet på personer født i utlandet som var bosatt her i landet ved utgangen av åttiårene utgjorde noe under 4 1/2 prosent av samlet folketall, kan denne andelen med en årlig nettoinnvandring omtrent som gjennomsnittet i 1980-årene være steget til 11 prosent i år 2050. Innvandrere fra utviklingsland utgjør i dag under to prosent av folkemengden, og vil med tilsvarende vekst kunne komme opp i 7 prosent av folketallet i 2050. Tar vi også med i beregningene de som er etterkommere etter innvandrere, kommer vi opp i betydelig høyere tall, 24 prosent av folketallet i 2050 for alle innvandrere og 15 prosent for dem med røtter i utviklingsland. Tallene vil da omfatte personer som selv er født i Norge og som også kan ha både mor, bestemor og for noen til og med oldemor født i Norge.

Statistisk sentralbyrå, Oslo 12 juni 1991

Svein Longva

INNHOOLD

FORORD	3
FIGURREGISTER	6
TABELLREGISTER	7
DEL I. HVOR MANGE INNVANDRERE?	8
1. Oversikt	8
2. Innvandring til Norge.	11
DEL II UTVIKLINGSPERSPEKTIVER	15
3. Innvandring og folketall	15
4. Definisjoner og forutsetninger	17
5. Utviklingen i samlet tall på innvandrere og etterkommere i de fire gruppene	18
5.1 Alle innvandrere	18
5.2 Innvandrere fra industrialiserte land (I-land)	20
5.3 Innvandrere fra den tredje verden	22
5.4 Innvandrere fra Pakistan	24
6. Fordelinger etter kjønn og alder	26
6.1 Opplegg	26
6.2 Alle innvandrere	27
6.3 Innvandrere fra industriland	31
6.4 Innvandrere med røtter i den tredje verden.	33
7. Generasjoner	54
7.1 Om generasjoner	54
7.2 Beregninger	54
DEL III. FORUTSETNINGER, DEFINISJONER OG GRUPPERINGER	59
8. Forutsetningene styrer resultatene	59
9. Hvem er innvandrere?	61
10. Definisjoner	62
11. Forutsetninger for framskrivningene	66
12. Framskrivningsalternativene	71
REFERANSER	72
UTKOMMET I SERIEN RAPPORTER FRA STATISTISK SENTRALBYRÅ	73

FIGURREGISTER

2.1	Prosent fremmede statsborgere.	12
2.2	Nettoinnflytting av fremmede statsborgere.	12

FORDELINGER ETTER KJØNN OG ALDER

6.1	Alle innbyggere 1987, 2030 og 2050	28
6.2	Alle innvandrere 1987, 2030 og 2050.	29
6.3	Innvandring og innvandrere fra 3. verden. Pr. 1000.	31
6.4	Innvandrere fra industriland 1987, 2030 og 2050.	32
6.5	Innvandrere fra 3. verden 1987, 2030 og 2050	34

TABELLREGISTER

2.1	Innvandrere i Norge.	11
-----	------------------------------	----

FRAMSKRIVNINGER 1988 - 2050 TOTALTALL

5.1	Alle innvandrere	19
5.2	Innvandrere fra industriland	21
5.3	Innvandrere fra den tredje verden.	23
5.4	Innvandrere fra Pakistan.	25

FORDELINGER ETTER KJØNN OG ALDER

6.1	Alle innvandrere 1000	
6.1.a	31/12 1987.	36
6.1.b	31/12 2030.	37
6.1.c	31/12 2050.	38
6.2	Alle innvandrere Prosentfordeling	
6.2.a	31/12 1987.	39
6.2.b	31/12 2030.	40
6.2.c	31/12 2050.	41
6.3	Innvandrere fra industriland 1000	
6.3.a	31/12 1987.	42
6.3.b	31/12 2030.	43
6.3.c	31/12 2050.	44
6.4	Innvandrere fra industriland Prosentfordeling	
6.4.a	31/12 1987.	45
6.4.b	31/12 2030.	46
6.4.c	31/12 2050.	47
6.5	Innvandrere fra 3. verden 1000	
6.5.a	31/12 1987.	48
6.5.b	31/12 2030.	49
6.5.c	31/12 2050.	50
6.6	Innvandrere fra 3. verden Prosentfordeling	
6.6.a	31/12 1987.	51
6.6.b	31/12 2030.	52
6.6.c	31/12 2050.	53

INNVANDRERE OG ETTERKOMMERE FRA LAND I DEN TREDJE VERDEN FORDELING ETTER GENERASJON

7.1	Totaltall 1987, 2000, 2015, 2030 og 2050	55
7.2	Fordeling etter kjønn og alder 1987, 2030 og 2050 Tall i 1000	57
7.3	Fordeling etter kjønn og alder 1987, 2030 og 2050 Prosentfordeling	58
11.1	Gjennomsnittlig innvandring av norske og ikke-norske statsborgere 1981-1988	67

DEL I. HVOR MANGE INNVANDRERE?¹

1. Oversikt

Sommeren 1989 gjennomførte Statistisk sentralbyrå beregninger av mulige utviklingsbaner for tallet på innvandrere og etterkommere etter innvandrere her i landet. Beregningene ble basert på alternative forutsetninger om den framtidige nettoinnvandring til Norge. Hovedresultatene ble presentert på et nordisk seminar våren 1990. (Sevaldson, Texmon og Østby, 1991). Vi skal her gjøre mer inngående rede for beregningsopplegget og legge fram flere resultater av de opprinnelige beregningene og resultater av en del tilleggsberegninger.

Rapporten er delt i tre hovedavsnitt:

Del I inneholder, foruten oversikten i dette kapitlet, en kort drøfting av bakgrunn og formål for beregningene og en oversikt over utviklingen fram til i dag (kapittel 2).

I Del II er det først gjort rede for tidligere befolkningsframskrivninger der virkningene av innvandring er belyst (kapittel 3). Dernest blir de viktigste forutsetningene presentert (kapittel 4). I resten av Del II presenteres resultater av beregningene (kapitlene 5 - 7).

I Del III er det gitt en nærmere drøfting av våre valg av definisjoner, forutsetninger og grupperinger (kapitlene 8 - 12).

De beregningene vi legger fram her gjelder utviklingen i tallet på innvandrere som er bosatt i Norge, men ikke er født norske, og disse er gruppert etter om de kommer fra såkalte industriland eller fra land i "Den tredje verden". Det er også gjort særskilte beregninger for innvandrere som kommer fra Pakistan, det landet som er fødeland for den største andelen av de innvandrere fra land i den tredje verden som i dag bor i Norge. Det er også beregnet tall for etterkommere etter innvandrerne. I kapittel 4 er det gitt en summarisk oversikt over de viktigste definisjoner og forutsetningene som er lagt til grunn for beregningene, mens valget av definisjoner og forutsetninger er nærmere drøftet i del III, kapitlene 8 til 12.

Ved utgangen av 1987 bodde det her i landet 162 000 personer som var født i utlandet. Det var snaut 4 prosent av folketallet. Fram til årsskiftet 1990/91 var tallet økt med 20 000 og nærmet seg 4 1/2 prosent (4.3%). Med en nettoinnvandring på 12 000 utlendinger pr år kan dette tallet vokse til 455 000 i 2015 og 660 000 i 2050. Det vil bety henholdsvis 10 og 15 prosent av folketallet. Denne utviklingen forutsetter imidlertid at vi hvert år i hele framskrivningsperioden får en innvandring av en størrelsesorden som vi bare har vært oppe

¹ Inger Texmon og Lars Østby, som var med på å utforme prosjektet og å gjennomføre de grunnleggende beregningene (Sevaldson, Texmon og Østby 1991), skal også, sammen med Øystein Kravdal og Kjell Slyngstad, ha takk for grundig gjennomgåelse av utkast til denne rapporten og nyttige kommentarer. Eventuelle feil i resonnementene og i tilleggsberegningene er selvsagt mitt ansvar.

i i de to rekordårene 1987 og 1988.

En årlig nettoinnvandring på 8 000 gir en mindre dramatisk utvikling. Det betyr at innvandrerandelen i befolkningen vil være snaut 8 prosent i 2015 og 11 prosent i 2050. Ser vi på utviklingen fram til i dag, må også 8 000 betegnes som et høyt tall for nettoinnvandringen. Det ligger under gjennomsnittet for hele perioden 1985 - 1990, men det er høyere enn i noe år før 1986.

Av de 162 000 utenlandsfødte i 1987 var langt de fleste født i industriland. Bare 54 000 var født i land i det vi betegner som "den tredje verden". Det er temmelig nøyaktig tredjedelen og det er 1.3 prosent av folketallet. Under høyalternativet, som for denne gruppen er satt til en nettoinnvandring på 9 000 pr. år, vil tallet stige til 300 000 i 2015 og en snau halv million i 2050. Det vil si henholdsvis 6 1/2 og 11 prosent av folketallet.

Det moderate alternativet forutsetter en årlig nettoinnvandring på 5 000 fra land i den tredje verden. Det vil gi 185 000 og 4 prosent av innbyggertallet i 2015 og 280 000 eller 7 prosent i 2050.

Ser vi på innvandrernes etterkommere, hadde vi i 1987 registrert 66 000 bosatte som var født i Norge, men hvis mor var født i utlandet. Men i dette tallet mangler en stor andel av personer født i årene før 1953. Siden innslaget i befolkningen av innvandrere fra land i den tredje verden var svært lite så tidlig, er det nok særlig personer, hvis mor er født i et industriland, vi mister på denne måten. Ettersom vi går utover i framskrivningsperioden vil denne mangelen berøre færre og færre aldersklasser.

Også tallet på barn av innvandrere vil avhenge av hvor mange nye innvandrere som kommer til hvert år. Men uavhengig av om vi ser på det høye eller det moderate alternativet for nettoinnvandringen vil tallet på innbyggere hvis mor, mormor eller mormors mor (av praktiske grunner følger vi den kvinnelige "arvelinjen") er innvandrer øke raskere enn tallet på innvandrere. Vi har da forutsatt at den høye fruktbarheten blant nye innvandrere fra land i den tredje verden etterhvert synker mot nivået ellers i landet. I våre beregningsalternativer vil tallet på etterkommere fortsatt være lavere enn tallet på innvandrere så sent som i 2030, men i år 2050 vil det ligge noe i overkant.

I tråd med utviklingen de siste årene innebærer våre forutsetninger en mye sterkere vekst i tallet på innvandrere fra den tredje verden enn fra industriland. Mens innvandrere fra den tredje verden utgjorde en tredjedel av alle innvandrere og deres barn en femtedel av alle etterkommere i 1987, vil disse andelene øke til henholdsvis 75 prosent og 70 prosent i 2050 etter høy-alternativet, og 62 og 58 prosent etter det moderate alternativet.

Beregningsresultatene for utviklingen i samlet tall av innvandrere og av etterkommere totalt og i de enkelte grupper er gjennomgått i kapittel 5. Der er også tallene for innvandrere fra industriland og fra Pakistan gjennomgått.

Det er særlig unge mennesker og unge familier som flytter fra et land til et annet. Derfor vil en befolkningsgruppe av innvandrere som nylig er etablert, eller som nylig har fått en sterk tilvekst ha en svært ung aldersstruktur. Men hvis nettotilgangen av innflyttere holder seg stabil, vil innvandrergruppen eldes raskt, siden yngste aldersklasse alltid vil omfatte bare ett årskull av innvandrere, annen aldersklasse vil omfatte to årskull, nemlig to-åringene som kom

i år og de som kom som ett-åring forrige år. Tilsvarende vil tre-årsklassen vokse til å omfatte tre årskull, fire-årsklassen til fire årskull osv. I beregningene viser vi hvordan aldersfordelingen i de ulike gruppene av innvandrere gradvis forskyves mot de høyere aldersklassene i løpet av framskrivningsperioden: Mens gjennomsnittsalderen blant innvandrerne er lavere enn i befolkningen ellers i 1987, vil den være høyere allerede i 2030, og fortsette å stige noe sterkere enn i befolkningen totalt fram til 2050.

Etterkommerne etter innvandrere vil ha en ekstremt ung alderssammensetning så lenge innvandringen er ny eller er i sterk vekst. Så langt fram som i 2030 vil det være svært få etterkommere etter innvandrere som er over 50 år, og andelen over 50 år vil være spesielt lav for etterkommere etter innvandrere fra land i den tredje verden (2.6%). Også etterkommergruppene vil aldres under en stabil nettoinnvandring, men aldringen vil gå saktere og vare lenger enn for innvandrerne. Etterkommergruppen vil heller ikke nå den ekstremt "gamle" aldersfordelingen, men vil nærme seg aldersfordelingen i en vanlig befolkning med de samme fødsels- og dødelighets-forhold.

Slår vi sammen gruppene av innvandrere med deres etterkommere, får vi fortsatt en svært ung aldersfordeling i utgangsåret for beregningene, 1987. Utover i beregningsperioden vil så de sammensatte gruppene gjennomgå en aldring som blir et gjennomsnitt av utviklingen for innvandrere og etterkommere hver for seg. Dette vil ikke bringe de sammenslåtte gruppene gjennomsnittsaldr opp på nivå med den øvrige befolkning innen 2050.

I kapittel 6 ser vi nærmere på fordelingene etter kjønn og alder.

Det kan i mange sammenhenger være av interesse å følge utviklingen i størrelsen av grupper av innvandrere. De består av personer som er kommet til landet etter å ha vært født inn i samfunn som i større eller mindre grad skiller seg fra vårt. Barn av innvandrere kan på samme måte være av interesse på grunn av det preg de i mange henseende vil ha fått av sine foreldres opprinnelse. Hva så med barnebarn, barnebarns barn osv? Hvor mange generasjoner en vil regne med vil nok avhenge av formålet med analysen. I våre beregninger har vi tatt med alle generasjoner (med de begrensninger som gjelder for utgangsbestanden), men vi har også regnet fram tabeller der vi skiller mellom de suksessive generasjonene. Slike tabeller har vi bare stilt opp for innvandrere fra land i den tredje verden, og vi har begrenset oss til det moderate beregningsalternativet med en årlig nettoinnvandring på 5 000 fra disse landene. Av disse etterkommerne vil i alle våre beregningsår flertallet være første generasjon, i den forstand at deres mødre er født i utlandet. Fra 96 prosent i år 2000 synker andelen til 58 prosent i 2050. Andelen som har både mor og mormor født i Norge (tredje generasjon) er ubetydelig i 2030 og under 5 prosent i 2050. I 2050 vil det også være noen ganske få som har både mor, mormor og mormors mor født i Norge og mormors mormor født i et land i den tredje verden.

Veksten i de enkelte generasjoner av etterkommere etter innvandrere fra land i den tredje verden er drøftet i kapittel 7.

2. Innvandring til Norge.

Ved inngangen til 1990 var det her i landet bosatt 183 000 personer som ikke var født i Norge. Det er 4.3 prosent av befolkningen, og et lavt tall sammenliknet med andre europeiske land. Se figur 2.1. I 1988 var tallene 162 000 og 3.9 prosent.

Tar vi også med de som er "første generasjons nordmenn", i den forstand at de er født i Norge, men har en mor som er født i utlandet, får vi et tall på 228 000, og 5.4 prosent av folkemengden ved årsskiftet 1987/88¹. Dette tallet er nok noe undervurdert, fordi vi ikke har fått med alle som er født av innvandrete mødre før 1953, men det riktige tallet ligger trolig under 260 000 og 6 1/4 prosent. Heller ikke slik definert får vi en stor "innvandrerbefolkning" i Norge, særlig når vi tar i betraktning at flertallet i gruppen har sine røtter i land som står oss svært nær, såvel kulturelt som politisk.

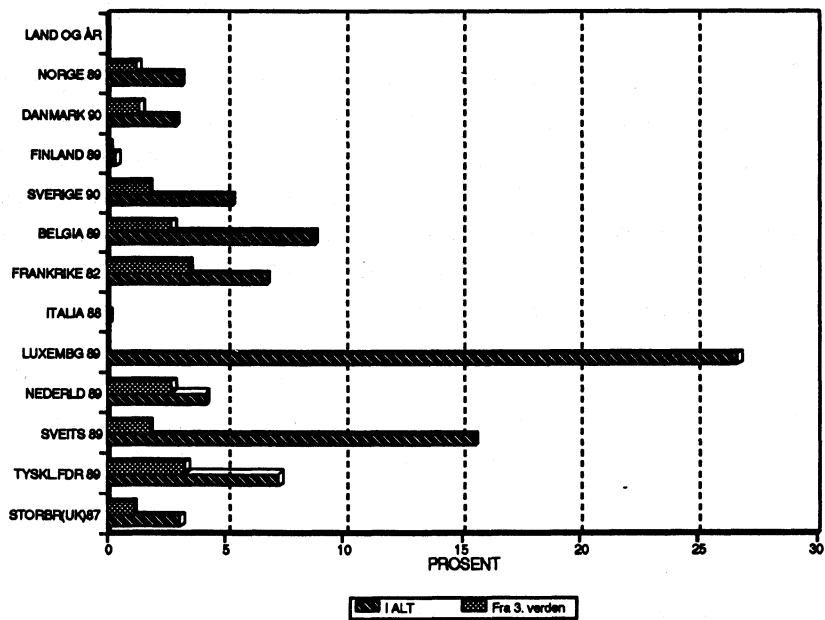
Av de som var født i utlandet hadde 64 000 norsk statsborgerskap 1/1 1990 og 119 000 var utenlandske statsborgere. Det var dessuten 21 000 utenlandske statsborgere som var født i Norge, slik at samlet tall på utenlandske statsborgere var 140 000.

TABELL 2.1 INNVANDRERE I NORGE

	1970 1/11	1980 1/11	1988 1/1	1990 1/1
1000				
Født i utlandet	76	114	163	183
Herav født i 3. verden	5	24	55	74
Utenlandsk statsborgerskap	..	82	124	140
Herav i land i 3. verden	..	20	44	61
Prosent av folketallet				
Født i utlandet	2.0	2.8	3.9	4.3
Herav født i 3. verden	0.1	0.6	1.3	1.7
Utenlandsk statsborgerskap	..	2.0	2.9	3.3
Herav i land i 3. verden	..	0.5	1.1	1.4

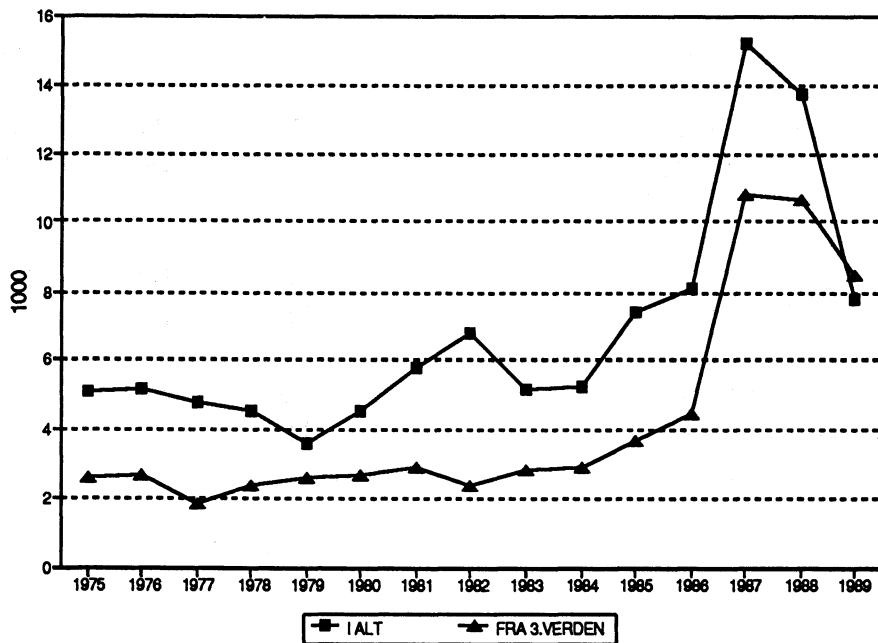
¹Disse tallene er ennå ikke beregnet for 1990.

FIGUR 2.1 PROSENT FREMMEDE STATSBORGERE

KILDE: EUOPARÅDET

FIGUR 2.2 NETTOINNFLYTTING AV FREMMEDE STATSBORGERE

Selv om innvandrerne fortsatt er en svært liten del av befolkningen i Norge, ser vi at når vi sammenlikner med situasjonen for bare ti år siden har det vært en sterk vekst. Dette vil også gjelde hvis vi tar med første generasjons nordmenn, altså de som er født i Norge av mor født i utlandet. Men her har vi foreløpig ikke sammenlignbart tallmateriale. Veksten har vært spesielt stor for personer med røtter i det vi kaller utviklingsland, eller den tredje verden: tallet på personer født i denne del av verden har økt fra 0.6 prosent av folketallet i 1980 til 1.7 prosent i 1990. Tallet på dem som hadde en mor født i den tredje verden var forsvinnende i 1970 og i 1980, og var under en halv prosent så sent som i 1987 (Det registrerte tallet var 0.3 prosent).

På denne bakgrunn har mange stilt spørsmålet om hvordan innslaget i befolkningen av grupper med fremmed bakgrunn vil komme til å utvikle seg videre. I den offentlige debatt er det kommet fram spekulasjoner om hvilke perspektiver utviklingen gir for bevaringen av særpregene ved den norske kulturen. Svaret på det første spørsmålet vil avhenge av hvilken politikk norske myndigheter kommer til å følge i årene framover når de avgjør hvor mange utlendinger som hvert år skal slippe inn i landet. Men når det gjelder spørsmålet om hvordan innvandringen vil komme til å prege den kulturelle og etniske sammensetning av befolkningen, vil dette også avhenge av hvor mange etterkommere innvandrerne får, og av i hvilken grad de aktuelle særdragene bevares eller svekkes og erstattes av tilpasning til et norsk mønster ved overgang fra en generasjon til den neste. I tillegg kommer eventuelle påvirkningseffekter fra innvandrerne og deres etterkommere til den øvrige befolkningen. Mulighetene for bevaring eller svekking og eventuell spredning av kulturelle særtrekk kan en vel bare spekulere over, og hvilke endringer som skal ansees som ønskelige og hvilke som uønskelige er et skjønsspørsmål. Det er heller ingen gitt å si hvilken innvandringspolitikk som vil bli ført i framtiden. I løpet av de siste 15 årene har det vært store svingninger i tallet på utlendinger som er sluppet inn i Norge. (Fig. 2.2)

For å sikre et noenlunde realistisk grunnlag for en drøfting av virkningene av innvandring og ønskeligheten av alternative retningslinjer for innvandringspolitikken er det behov for kunnskap om hva slags størrelsesordener vi kan regne med framover for viktige grupper av innvandrere og deres etterkommere. Dette kan vi få ved å gjøre framskrivningsberegninger under alternative forutsetninger om innvandringspolitikken. Vi må da bygge på det vi vet om dagens situasjon og om sammenhengene i utviklingen av en befolkningsgruppe. I slike beregninger kan vi legge inn alternative forutsetninger om den årlige nettoinnvandringen som blir resultatet av den innvandringspolitikk som til enhver tid blir fulgt. Slike beregninger kan bidra til å gi en realistisk ramme for de mer skjønnspregete overveielser om konsekvenser av den ene eller den andre innvandringspolitikk.

Resultatene av slike beregninger vil selvfølgelig være helt avhengige av de forutsetninger vi gjør om innvandringspolitikken, og ingen kan vite om noen av de alternativene vi velger å undersøke vil bli realisert. Men beregningene kan kaste lys over følgene av ulike valg. I tillegg til å avhenge av forutsetningene om nettoinnvandringen vil beregningene også, i likhet med andre framskrivninger av folketall, avhenge av forutsetninger om utviklingen i fruktbarhet og dødelighet. I de beregningene som presenteres her har vi framskrevet alternative utviklingsbaner for størrelsen av grupper av innvandrere og deres etterkommere under nokså enkle forutsetninger om den årlige nettoinnvandring til Norge. De alternativene vi har valgt forutsetter en videreføring av netto innvandringsnivåer som har vært realisert i enkeltår eller kortere perioder i løpet av de siste ti årene. Ingen av dem innebærer således noe radikalt brudd med den innvandringspolitikk som har vært ført i løpet av disse årene, men de forut-

setter at en valgt politikk gjennomføres uendret eller nesten uendret, over et langt tidsrom, uten noen løpende justering til den situasjon som utvikler seg.

For å belyse konsekvensene av den innvandring som allerede har skjedd, har vi også gjennomført beregninger der vi forutsetter at all innvandring (netto) opphører.

Ingen av de alternativene vi har beregnet er realistiske, siden de forutsetter at innvandringspolitikken ikke vil bli løpende tilpasset til den aktuelle utvikling, verken i Norge eller i verden omkring oss. Beregningene kan allikevel være til nytte gjennom at de viser sammenhengen mellom nivået i de årlige innvandrer tall og den langsiktige utvikling.

DEL II UTVIKLINGSPERSPEKTIVER

3. Innvandring og folketall

I arbeidet med befolkningsframskrivninger i Norge har inn- og utvandringen hittil blitt svært summarisk behandlet. Tallmessig var dette et lite problem så lenge en ikke tenkte seg en sterk ekspansjon i innvandringen. Først fra slutten av 1960-årene fikk Norge et fast årlig innvandringsoverskudd, og i mesteparten av tiden fram til 1985 svingte dette rundt fire til fem tusen pr. år. (Figur 2.2). I de framskrivningene SSB gjorde i 1977 ble det for første gang regnet med alternativer der det ble forutsatt nettoinnvandring. Interessen knyttet seg til nettoinnvandringens virkning på den samlede befolkning og dennes fordeling etter alder og bosted.

Etterhvert har tallet på innbyggere som er innvandrere og barn av innvandrere vokst. Til dette kommer at veksttakten er økt etter at det årlige innvandringsoverskuddet av utenlandske statsborgere til Norge skjøt i været fra 1985 og ble nesten tredoblet fram til 1987.

De første framskrivningene som ble gjort i SSB med spesielt sikte på å belyse virkninger av innvandringen ble gjort for det regjeringsoppnevnte Befolkningsutvalget som la fram sin innstilling i 1984 ((NOU) 1984: 26).

Befolkningsutvalget tok utgangspunkt i en årlig nettoinnflytting på 4 000 fra 1981, og fant at en reduksjon til balanse mellom inn- og utflytting ville gi et 2 prosent lavere folketall etter 20 år, 5 prosent lavere etter 40 år og 8 prosent lavere etter 60 år, slik at folketallet i 2040 ville bli 3.8 millioner uten nettoinnflytting, og 4.1 millioner med en årlig nettoinnflytting på 4 000.

Mer omfattende beregninger og drøfting av mulige konsekvenser ble gjennomført i SSB i 1988 (Texmon og Østby 1989). Beregningene ble gjennomført i flere alternativer, og også virkningene på den regionale fordeling ble studert.

Siktemålet både for befolkningsutvalget og for Texmon og Østby var analyser av samlet innbyggertall med spesifikasjoner etter demografiske kjennetegn som kjønn, alder og bosted. De tok altså ikke sikte på å belyse utviklingen i antall og fordeling av befolkningsgrupper med spesielle tilknytninger til fremmede land, f.eks. gjennom fødsel, statsborgerskap, kulturelle eller etniske røtter e.l. Dette betydde at den avgjørende forutsetning for beregning av innvandringens betydning var den stipulerte utvikling i størrelsen av netto innvandringen gruppert etter kjønn og alder. En kunne i og for seg tenkt seg at det ble tatt hensyn til at innvandringens størrelse ville påvirke både fruktbarhet, dødelighet og regional fordeling. Av praktiske grunner, og fordi en regnet med at det ikke ville gitt vesentlige endringer i resultatene, ble dette ikke trukket inn i analysene. Men i Texmon og Østbys rapport drøftes de mulige følger av at den faktiske geografiske fordeling av innvandrere på tilflyttingssteder avviker fra fordelingen av innenlandske flyttere.

I Texmon og Østbys framskrivninger i 1988 regnet en med fem alternativer for den årlige nettoinnvandring, fra 0 til 20 000, og for to av disse regnet en også med alternative endringer

i fruktbarheten, mens denne for de øvrige alternativer ble forutsatt uendret fra 1986. Beregningene gir befolkningstall som i år 2050, altså etter vel 60 år, ligger mellom et fall til 3,7 millioner uten nettoinnvandring og en vekst til 5,5 millioner hvis nettoinnvandringen blir satt til 20 000 hvert år i hele framskrivningsperioden. Det er da forutsatt at fruktbarheten ikke endrer seg. Folketallet i 1986 var 4.2 millioner. Etter alle beregningsalternativene, også med balanse mellom inn- og utvandring, vil folketallet øke fram til århundreskiftet, og økingen vil forsette lenger inn i århundret jo høyere nettoinnvandring og jo høyere fruktbarhet en forutsetter. Men bare hvis fruktbarheten øker eller nettoinnvandringen blir minst 15 000 pr. år vil vi unngå at folketallet begynner å falle før år 2050¹. Med konstant fruktbarhet og en årlig nettoinnvandring på 5 000 vil folketallet i 2050 være omtrent det samme som i dag, men det vil da være inne i et relativt bratt fall (-0,4 % p.a.) fra et maksimum på nær 4,5 millioner 30 år tidligere.

Vi skal ikke gå nærmere inn på enkeltheter i resultatene, men viser til Texmon og Østbys rapport.

¹ Siden 1986 har fruktbarheten steget i Norge, og med en fortsatt fruktbarhet som i 1989 ville en årlig nettoinnvandring på 10 000 være tilstrekkelig til å hindre nedgang i folketallet fram til år 2050.

4. Definisjoner og forutsetninger

I dette kapitlet skal vi bare gjøre rede for definisjoner og forutsetninger i den utstrekning det er nødvendig for å forstå hvordan de er bestemmende for beregningsresultatene. En grundigere gjennomgåelse av definisjonene og forutsetningene er gitt i Del III. Der er også de valg som er gjort drøftet og nærmere begrunnet.

For de beregningene vi skal presentere her har vi tatt utgangspunkt i situasjonen ved utgangen av 1987 og framskrivningsperioden er 1988 - 2050. Innvandrere er her personer som er bosatt i Norge, men som ikke er født her i landet. Etterkommere etter innvandrere er personer som er født og bosatt i Norge, men hvis mor (første generasjon), mormor (annen generasjon) eller mormors mor (tredje generasjon) osv. er innvandrere. På grunn av begrensninger i statistikken får vi i utgangsbestanden ikke med etterkommere i annen eller høyere generasjoner som var bosatt i landet ved utgangen av 1987. Vi får heller ikke med barn som var født før 1967 av mødre som var innvandrere. Disse manglene vil stort sett bare påvirke tallene for bestanden av etterkommere etter innvandrere fra industriland, og de vil bety mindre jo lenger ut i framskrivningsperioden vi går.

Vi har spesifisert fire grupper av innvandrere. Det er gruppen av alle innvandrere (som ikke er født i Norge), innvandrere fra industri-land, innvandrere fra land i den 3.verden og, som undergruppe av den siste gruppen, innvandrere fra Pakistan. For hver gruppe har vi gjort beregninger under fra to til fire alternative forutsetninger om den årlige nettoinnvandringen:

FORUTSETNINGER OM ÅRLIG NETTOINNVANDRING

Alternativ	Periode	Innvandrere			
		alle	fra I-land	fra 3. verden	fra Paki- stan
H(Høy)	1988-2050	12 000	(3 000	9 000	1 000
L(Lav)	1988-2050	8 000	(3 000	5 000	500
0	1988-2050	0	0	0	0
R(Redusert)	1988-2008	5 000	..
	2009-2050	2 000	..

Innvandernes fordeling etter kjønn og alder har vi for hver gruppe forutsatt lik gjennomsnittet for perioden 1984-88. For fruktbarheten har vi forutsatt at den for hver gruppe starter på et nivå som svarer til nivået for nyinnflyttede i vedkommende gruppe i 1986-87 (Vassenden og Østby 1989) og gradvis reduseres til den stabiliseres på et nivå litt høyere enn i den øvrige befolkning fra 2015 av (Samlet fruktbarhetstall lik 2.1 barn pr. kvinne for innvandrere fra 3. verden). Dødeligheten har vi forutsatt som i den øvrige befolkning og bygget på anslagene i SSBs befolkningsframskrivninger 1987 - 2050, det innebærer en moderat nedgang fram til 2010.

5. Utviklingen i samlet tall på innvandrere og etterkommere i de fire gruppene

5.1 Alle innvandrere

Alt i alt var det etter vår definisjon 162 000 innvandrere i Norge ved utgangen av 1987. Vel 100 000 av disse var født i andre industriland, de fleste i Europa. I tillegg til innvandrerne var det registrert 66 000 som var født i Norge av mor som var født i utlandet¹. (Tabell 5.1). Til sammen får vi da en "innvandrerbefolkning" på 228 000, eller snaut fem og en halv prosent av Norges befolkning.

I framskrivningene har vi forutsatt en årlig nettoinnvandring på 12 000 utlendinger i det høyeste beregningsalternativet. Dette vil bety sterk vekst. Det betyr en nettoinnvandring på 120 000 på ti år og en halv million, altså en åttendedel av landets nåværende befolkning, på vel førti år. Nå vil selvfølgelig en god del av innvandrerne dø i løpet av en førtiårsperiode, men de vil også føde barn, og tallet på fødte vil langt overstige tallet på døde. Etter beregningene (Tabell 5.1) vil andelen innvandrere i høyalternativet nå opp i mot 7 prosent av folkemengden allerede i år 2 000, og det vil nå opp mot 15 prosent i år 2050. Tar vi også med etterkommere etter innvandrere, slik vi har definert dem, blir tallet 10 prosent av folketallet i år 2 000, og 30 prosent av folketallet i 2 050. Men i 2050 vil det da være med personer som har både mor og mormor født i Norge, og endog noen som også har mormors mor født i Norge. Så langt vi kan dømme i dag er en innvandring på netto 12 000 utlendinger hvert år over en lang periode en lite realistisk forutsetning. Men vi er heller ikke garantert mot en internasjonal utvikling der Norge blir nødt til å ta imot store antall innvandrere. Vi har også sett dette beregningsalternativet som en konkret tallfesting av hva et høyt innvandrerantall vil kunne bety for innvandrerinnslaget i befolkningen. Det viser seg altså at selv et så høyt tall som en netto på 12 000 pr. år ikke er stort nok til at "nordmenn i løpet av neste hundreår vil bli i mindretall i sitt eget land". Det gjelder selv om vi, som her, regner med alle innvandrere, uansett hvor de kommer fra, og uansett hvor lenge de har bodd

¹Vi minner om at vi ikke har fått med alle personer født i Norge før 1953 av mor født i utlandet. Vi har ikke noe statistisk grunnlag for å anslå hva dette kan bety. For å få en viss forestilling om hva slags størrelsesorden det kan dreie seg om har vi gjort en prøveberegning, der vi forutsetter at tallet på barn født av utenlandskfødte mødre har ligget konstant i årene før 1953. Siden tallet på slike fødsler har vært i konstant stigning i den tiden befolkningsregisteret gir troverdige tall for, har vi lagt nivået noe under nivået i femåret 1953 -1957, nemlig på 4400, mot 5300.

Med disse fødselstallene ville tallet på personer hvis mor var født i utlandet vært 98 000 i 1987 i stedet for registerets 66 000, d.v.s. 48 prosent høyere. Hele økingen ville falle på aldersklassene fra 35 år og over, og disse ville øke med en faktor på 6,6. For summen av innvandrere og etterkommere ville økingen utgjøre 14 prosent, og økingen i aldersklassene fra 35 år og over ville bli 40 prosent. Går vi fram til vårt beregningsår 2015, vil økingen bare gjelde aldersklassene fra 63 år og over, tallet på etterkommere totalt ville bare økt med 4 prosent, fra 242 000 til 251 000. Dette betyr 1,7 prosent på summen av innvandrere og etterkommere. For personer 65 år og over vil allikevel endringene fortsatt bli store. I vårt beregningsår 2030 vil endringene bare berøre aldersklassene over 80 år, og gi seg utslag på under 1 prosent for sumtallene.

Imidlertid vil kvinner som var 35 år i 1987 også få en del barn i årene framover, slik at vi også vil miste en del etterkommere som blir født i de første årene etter 1987.

Regneeksemplet viser at forskjellen mellom registrerte etterkommere i 1987 og tallet på innbyggere med mor født i utlandet kan ha en betydelig størrelsesorden i 1987, men at avviket raskt skyves oppover i aldersklassene i løpet av framskrivningsperioden, og at det betyr lite for de framskrevne totaltall.

Tabell 5.1 FRAMSKRIVNING 1988 - 2050 ALLE INNVANDRERE

	INNVANDRERE OG ETTERKOMMERE			INNVANDRERE			ETTERKOMMERE			TIL- STEDE 1987	FØDT I NORGE ETTER 87
	12 000	8 000	0	12 000	8 000	0	12 000	8 000	0	0	0
NETTOINN- FLYTTING PR. ÅR											
ANTALL 1000											
1987	228	228	228	162	162	162	66	66	66	228	-
2000	452	392	271	303	251	148	149	141	123	213	58
2015	730	586	298	455	345	124	275	241	174	188	110
2030	1021	783	308	577	414	88	444	369	220	146	162
2050	1365	1005	286	662	451	29	703	554	257	64	222
PROSENT AV BEFOLK- NINGEN											
1987	5.4	5.4	5.4	3.9	3.9	3.9	1.6	1.6	1.6	5.4	-
2000	10.2	9.0	6.3	6.8	5.7	3.4	3.4	3.2	2.9	5.0	1.4
2015	15.8	13.2	6.9	9.8	7.7	2.9	5.9	5.4	4.0	4.4	2.6
2030	21.6	17.6	7.4	12.2	9.3	2.1	9.4	8.3	5.3	3.5	3.9
2050	29.8	24.2	7.5	14.5	10.9	0.8	15.4	13.3	6.7	1.7	5.8

i Norge, og i tillegg tar med alle som har mor, mormor eller mormors mor født i utlandet.

I lavalternativet er den årlige nettoinnvandringen satt til 8 000, altså 2/3 av høyalternativet. Det gir litt under 6 prosent innvandrere i befolkningen i år 2000 og 11 prosent i 2050. Tar vi her med etterkommerne, blir tallene hhv. 9 og 24 prosent. Det bemerkelsesverdige er kanskje at forskjellen mellom høy- og lavalternativet, spesielt for etterkommerne, ikke er større. Det skyldes at utgangsbestanden er den samme, og at fødselstallet til å begynne med er dominert av utgangsbestanden. Forskjellen i tallet på etterkommere øker utover i framskrivningsperioden.

Hvis vi stoppet innvandringen fra 1988, ville tallet på innvandrere og etterkommere etter vår definisjon allikevel vokse til 308 000 i 2025 og fremdeles være på 286 000 i 2050. Det vil i begge år si vel 7 prosent av folkemengden. Men av disse vil 90 prosent, 257 000, være født i Norge, mange av dem av mødre som selv er født i Norge.

En delbefolkning som består av innvandrere og deres etterkommere vil være en svært inhomogen masse, ikke minst når det gjelder mulighetene for gjensidig tilpasning i forhold til den øvrige befolkning i Norge. Innvandrere fra våre skandinaviske naboland vil i alle praktiske sammenhenger kunne være fullstendig integrert etter noen få år, og for innvandrere fra andre industrialiserte land vil det gjelde at de som kommer til Norge i relativt ung alder raskt kan tilpasse seg, og deres barn vil ikke skille seg merkbart ut. For innvandrere som står oss fjernere i kultur og samfunnsstruktur vil tilpasningsprosessen ta lenger tid, og både de selv og deres barn, barnebarn og kanskje flere generasjoner kan bevare trekk som skiller dem ut fra det øvrige samfunn.

På den annen side tyder erfaringene hittil på at det foregår en mye raskere "utskiftning" av innvandrere fra industriland enn fra land i den 3. verden. I perioden 1981 - 1989 var tallet på personer med utenlandsk statsborgerskap som utvandret til industriland 70 prosent av tallet på innvandrere, mens den tilsvarende prosenten for land i den 3. verden var 15.

Alt i alt vil det som oftest gi liten mening å drøfte perspektivene for de langsiktige virkningene av innvandring uten å skjelle mellom de ulike grupper av innvandrere.

5.2 Innvandrere fra industrialiserte land (I-land)

Slik tallene for I-land er framkommet i beregningene, har vi i tillegg til alternativet uten nettoinnvandring bare fått én mulig utviklingsbane for innvandringen fra I-land, nemlig en årlig netto-innvandring på 3 000. (Det er også denne forutsetningen som ligger til grunn for denne delen av nettoinnvandringen i beregningene for alle innvandrere, både i det høye (H) og i det lave (L) alternativet.) (Tabell 5.2). I forhold til utviklingen fram til 1988 er 3 000 i årlig netto-innvandring et noe lavt anslag. Men i 1989 var det faktisk nettoutvandring av utenlandske statsborgere til I-land.

Vår forutsetning innebærer at I-landsinnvandreernes andel av den samlede befolkning av innvandrere gradvis reduseres, fra to tredjedeler i 1987 til vel en tredjedel (35 prosent) i år 2015 etter høyalternativet for samlet innvandring og noe under halvparten (46 prosent) etter lavalternativet. I år 2050 vil innvandrere fra I-land utgjøre 26 prosent av alle innvandrere

Tabell 5.2 FRAMSKRIVNING 1988 - 2050 INNVANDRERE FRA INDUSTRILAND

	INNVANDRERE OG ETTERKOMMERE		INNVANDRERE		ETTERKOMMERE		TIL- STEDE 1987	FØDT I NORGE ETTER 87
NETTOINN- FLYTTING PR. ÅR	3 000	0	3 000	0	3 000	0	0	0
ANTALL 1000								
1987	161	161	108	108	53	53	161	-
2000	230	185	134	94	96	91	147	38
2015	298	191	160	77	138	114	127	64
2030	358	187	172	50	186	137	96	91
2050	403	157	170	13	233	144	38	119
PROSENT AV BEFOLK- NINGEN								
1987	3.8	3.8	2.6	2.6	1.3	1.3	3.8	-
2000	5.3	4.3	3.1	2.2	2.2	2.1	3.4	0.9
2015	6.7	4.4	3.6	1.8	3.1	2.7	3.0	1.5
2030	8.1	4.5	3.9	1.2	4.2	3.3	2.3	2.2
2050	9.7	4.1	4.1	0.3	5.6	3.8	1.0	3.1

etter høyalternativet og 37 prosent etter lavalternativet. Tar vi med etterkommere, blir andelene noe høyere, men nedgangen blir omtrent den samme. Forutsetningen innebærer allikevel at både tallet på innvandrere fra I-land og på deres etterkommere får en kraftig vekst, og i sum vil være fordoblet i 2021¹.

Av de 108 000 innvandrere fra I-land som var i Norge i 1987 vil det, med den dødelighet vi har forutsatt, bare være 50 000 igjen i 2030 og 13 000 i 2050. Dette er en mye sterkere nedgang enn den vi kan vente for innvandrere fra den tredje verden, fordi det blant disse er relativt flere unge. Tallet på etterkommere etter de I-landsinnvandrerne som var tilstede i 1987 vil vokse fra 53 000 til 144 000 i 2050. Det er noe under tredobling, mens tallet på etterkommere etter innvandrere fra den tredje verden som var tilstede i 1987 vil bli mer enn åttedoblet. Forskjellen her skyldes både forskjell i alderssammensetning og den forskjell i fruktbarhet som vi har forutsatt i beregningene.

5.3 Innvandrere fra den tredje verden

I 1987 var det etter vår definisjon 54 000 innvandrere fra den tredje verden bosatt i Norge. (Tabell 5.3) I tillegg var det 13 000 som var født i Norge av en mor som var født i den tredje verden. I prosent av samlet folkemengde er dette henholdsvis 1,3 og 0,3. Men med de høye innvandringstall i de senere år har gruppen vært i sterk vekst, og den omfatter en stor andel nykommere.

En nettoinnvandring etter høyalternativet, som for denne gruppen vil si 9 000 pr. år, vil bety en årlig tilgang på over 17 prosent i forhold til bestanden i 1987. Det vil bringe denne delen av innvandrerbefolkningen opp i nesten en halv million om vi går så langt fram som til 2050, og nesten en million, om vi også tar med etterkommere etter innvandrere fra den tredje verden. Etter 62 år vil da en femtedel av befolkningen være innvandrere fra den tredje verden eller deres etterkommere. Halvparten av dem vil være født utenfor Norge. Hvis vi ikke går fullt så langt fram i tid, får vi lavere tall: I 2015 vil andelen (inklusive etterkommere) bare være vel 9 prosent, og i 2030 vil prosenttallet være kommet opp i 14.

Også en nettoinnvandring på 5 000 pr. år, som i vårt lavalternativ, vil etterhvert gi stor øking i tallet på innvandrere og etterkommere, selv om tallene hele tiden vil ligge en god del under dem vi får med 9 000 i årlig nettoinnvandring. Tallet på innvandrere vil i 2050 være snaut 7 prosent av folketallet, og når vi tar med etterkommere blir det dobbelt så stort, 14 1/2 prosent. Prosenttallene (inklusive etterkommere) vil være 6 1/2 i 2015 og 9 1/2 i 2030.

Vi har her også sett på virkningene av en politikkomlegning: Vi forutsetter at innvandringen fra land i den 3. verden blir redusert fra 5 000 pr. år til 2 000 pr. år når tallet på innvandrere

¹Regner vi med at både underrapporteringen av personer født av utenlandskfødte mødre og manglende tall for personer med utenlandskfødt mormor osv i 1987 vesentlig har betydning for tallet på registrerte etterkommere etter innvandrere fra I-land, vil veksttakten for denne gruppen av etterkommere bli vesentlig redusert, og veksten i summen av innvandrere og etterkommere vil da neppe bety fordobling før omkring vårt siste beregningsår, 2050.

Tabell 5.3 FRAMSKRIVNING 1988 - 2050 INNVANDRERE FRA DEN TREDJE VERDEN

	INNVANDRERE OG ETTERKOMMERE				INNVANDRERE				ETTERKOMMERE				TIL- STEDE 1987	FØDT I NORGE ETTER 87
	9 000	5 000	5 000- 2 000	0	9 000	5 000	5 000- 2 000	0	9 000	5 000	5 000- 2 000	0	0	0
NETTOINN- FLYTTING PR. ÅR														
ANTALL 1000														
1987	67	67	67	67	54	54	54	54	13	13	13	13	67	-
2000	223	162	162	86	168	117	117	53	55	45	45	33	65	20
2015	433	288	266	107	295	185	164	48	138	103	102	59	60	46
2030	668	425	345	121	405	242	177	38	263	183	168	83	50	71
2050	980	602	428	129	493	281	160	16	487	321	268	113	26	103
PROSENT AV BEFOLK- NINGEN														
1987	1.6	1.6	1.6	1.6	1.3	1.3	1.3	1.3	0.3	0.3	0.3	0.3	1.6	-
2000	5.0	3.7	3.7	2.0	3.8	2.7	2.7	1.2	1.2	1.0	1.0	0.8	1.5	0.5
2015	9.3	6.5	6.0	2.5	6.4	4.2	3.7	1.1	3.0	2.3	2.3	1.4	1.4	1.1
2030	14.1	9.6	7.9	2.9	8.6	5.4	4.1	0.9	5.6	4.1	3.9	2.0	1.2	1.7
2050	21.4	14.5	10.8	3.4	10.8	6.8	4.0	0.4	10.6	7.7	6.7	2.9	0.7	2.7

fra disse landene og deres etterkommere til sammen er nådd opp i 5 prosent av samlet folketall. Dette vil inntreffe i år 2 008. En slik reduksjon i tilveksten stopper ikke veksten i innvandrerbefolkningen, verken absolutt eller relativt. Men den gir en betydelig reduksjon i veksttakten, spesielt om vi ser på bare de som selv er innvandrere. For dem vil veksten stoppe opp når tallet på døde i den stadig eldre innvandrerbefolkning kommer opp i 2 000 pr. år.

Selv om vi altså reduserer nivået på den årlige innvandringen med 60 prosent fra år 2009 av, vil tallet på innvandrere fortsette å stige ennå noen år, før bestanden begynner å avta. I år 2050 vil tallet på innvandrere av denne kategorien igjen være kommet ned på et nivå som bare vil være ubetydelig høyere enn i 2008. Det vil ta atskillig lenger tid før en reduksjon i innvandringen gir seg utslag i fødselstallene: så sent som i 2050 vil tallet på etterkommere etter innvandrere fra den tredje verden være redusert fra 7.7 prosent av innbyggertallet med en årlig innvandring på 5 000, til 6.7 prosent, dersom innvandringen blir redusert til 2 000 pr. år fra år 2009.

Til sammen vil altså andelen av innvandrere fra den 3. verden og deres etterkommere i årene 2015, 2030 og 2050 bli henholdsvis 6, 8 og 11 prosent, dersom innvandringen reduseres fra 5 000 pr. år til 2 000 pr. år fra år 2009, mens prosenttallene ville blitt 6 1/2, 9 1/2 og 14 1/2 uten en slik reduksjon. For 2050 betyr dette en reduksjon med mer enn en fjerdedel.

Dersom innvandringen fra den tredje verden ble stanset fra 1988 av, ville tallet på slike innvandrere i befolkningen gå ned etterhvert som gruppen ble redusert ved død, men tallet på etterkommere ville fortsatt øke, slik at gruppen til sammen ville nå opp imot 3 1/2 prosent av folketallet i 2050, mot vel halvannen prosent i 1987.

Tallene for etterkommere etter innvandrere fra den tredje verden ville blitt lite påvirket om vi hadde hatt med flere generasjoner i utgangsbestanden, siden det i 1987 var svært få hvis mor var født i Norge og mormor i et land i den tredje verden.

5.4 Innvandrere fra Pakistan

I Norge bodde det i 1987 9 000 innvandrere fra Pakistan og 4 000 hvis mor var født i Pakistan. (Tabell 5.4) Det var den overlegent største gruppe av innbyggere med bakgrunn i ett enkelt land i den tredje verden. Til sammen utgjorde de bare 0,3 prosent av befolkningen. Men også denne gruppen har vært under sterk øking, selv om veksten etter 1980 har vært betydelig svakere enn for gruppen innvandrere fra den tredje verden under ett (fordobling, mot tredobling).

Med en nettoinnvandring på 500 (lavalternativet) eller 1 000 (høyalternativet) pr. år vil tallet på innvandrere fra Pakistan h.h.v. 3- eller 6- dobles fram til år 2050. Tar vi også med etterkommere, får vi 7- og 12- dobling. Allikevel vil ikke befolkningen med bakgrunn i dette ene landet komme opp i mer enn mellom 2 og 3 prosent av samlet folketall. Den viktigste konklusjon en kan trekke av beregningene for denne gruppen av innvandrere er kanskje derfor at det er små sjanser for at en innvandrerbefolkning med tilknytning til ett enkelt opprinnelsesland skal få en tallmessig dominerende posisjon i samfunnet, medmindre det skjer helt drastiske endringer i innvandringsmulighetene.

Tabell 5.4 FRAMSKRIVNING 1988 - 2050 INNVANDRERE FRA PAKISTAN

	INNVANDRERE OG ETTERKOMMERE			INNVANDRERE			ETTERKOMMERE			TIL- STEDE 1987	FØDT I NORGE ETTER 87
	1 000	500	0	1 000	500	0	1 000	500	0	0	0
NETTOINN- FLYTTING PR.ÅR											
ANTALL 1000											
1987	13	13	13	9	9	9	4	4	4	13	-
2000	36	27	18	22	15	9	14	12	10	13	6
2015	67	46	24	35	22	8	32	24	16	12	12
2030	102	66	29	47	26	6	55	40	23	10	19
2050	151	93	34	56	30	3	94	63	31	6	28
PROSENT AV BEFOLK- NINGEN											
1987	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	0.3	-
2000	0.8	0.6	0.4	0.5	0.4	0.2	0.3	0.3	0.2	0.3	0.1
2015	1.5	1.0	0.6	0.8	0.5	0.2	0.7	0.5	0.4	0.3	0.3
2030	2.2	1.5	0.7	1.0	0.6	0.1	1.2	0.9	0.6	0.2	0.5
2050	3.3	2.2	0.9	1.2	0.7	0.1	2.1	1.5	0.8	0.2	0.7

6. Fordelinger etter kjønn og alder.

6.1 Opplegg

Våre beregninger gir tall for de enkelte aldersklasser for hvert kjønn i alle beregningsår for alle beregningsalternativer. Vi har valgt å knytte omtalen av aldersfordeling bare til basisåret, 1987, og til de to beregningsårene 2030 og 2050. Vi tar dessuten bare med tall for lavalternativene, som vi ut fra situasjonen i dag bedømmer som de mest realistiske. I figurene bygger vi på tall for 5-årige aldersgrupper. Tabellene, som er samlet bakerst i dette kapitlet, gir tall for en inndeling i 6 aldersgrupper (basert på aggregering fra femårige aldersgrupper). Dette gir oss tall for følgende aldersgrupper:

Barn	0-14 år,
Ungdom	15-24 år,
Unge i yrkesaktiv alder	25-49 år,
Eldre i yrkesaktiv alder	50-64 år,
Eldre	65-79 år og
Gamle gamle	80 år og over.

Men vi bruker også en grovere aggregering til bare tre aldersgrupper:

0-14 år,
15-49 år og
50 år og over.

Valget av aldersgrupperinger vil alltid være et skjønnsspørsmål, og ethvert valg vil utelukke interessante grupperinger. Vi mener allikevel at våre grupperinger gjør det mulig å analysere viktige trekk ved utviklingen, og legger dem til grunn for omtalen her.

Våre tall for aldersfordeling av etterkommere etter innvandrere og av summen av innvandrere og etterkommere vil til en viss grad være preget av at våre utgangsbestander av etterkommere ikke er fullstendige i forhold til de definisjoner vi har valgt. Siden vi ikke har fullstendige tall for etterkommere født før ca. 1953, det vil si de som var over 34 år i 1987, vil vi få noe yngre aldersfordelinger av etterkommere enn vi skulle hatt. Denne feilen kan være betydelig i 1987, og den vil særlig gjøre seg gjeldende for etterkommere etter innvandrere fra I-land, og dermed vil den også gi seg betydelige utslag i tallene for alle innvandrere. Tallene for innvandrere fra den tredje verden vil bli langt mindre berørt. Feilen vil berøre færre aldersklasser jo lengre utover i framskrivningsperioden vi går. I 2030 vil bare aldersklassene over 77 år bli berørt og i 2050 vil virkningene ikke lenger være tilstede.

Fordi vi bare får med første generasjon av etterkommere blant de som er født før 1988, vil vi i utgangsbestandene også få noe for lave tall i de yngste aldersklassene. Også denne mangelen vil i det alt vesentlige berøre tallene for etterkommere etter innvandrere fra I-land. Den vil flytte seg oppover i aldersklassene ettersom vi går utover i framskrivningsperioden.

For lave tall for etterkommere i fødedyktig alder vil også påvirke tallene for barn født av etterkommere. Men i forhold til usikkerheten ved anslag for fødselsrater må vi trygt kunne se bort fra denne feiltypen.

6.2 Alle innvandrere

Vi ser her på beregningsalternativ L, som forutsetter en årlig nettoinnvandring på 8 000. (Figur 6.1 og 6.2 og tabell 6.1, a - c og 6.2, a - c.)

Det er grunn til å peke på at virkningene av at vi ikke får med alle etterkommerne i basisåret vil gjøre seg spesielt gjeldende når vi ser på aldersfordelingene. Med en fullstendig dekning i basisbefolkningen ville vi fått redusert forskjellene fra den øvrige befolkning, spesielt i 1987, men de ville fortsatt gjøre seg gjeldende.

Når vi ser på den sammensatte gruppen av alle innvandrere og deres etterkommere, er kanskje det mest interessante å se hvordan fordelingene etter kjønn og alder for disse gruppene atskiller seg fra fordelingene for den øvrige befolkning, og hvordan innvandringen påvirker fordelingene for den samlede befolkning i landet. Tabell 6.1 gir tall i tusen, og tabell 6.2 gir de prosentvise fordelinger. Tabellene gir også tall for gjennomsnittsalder i de ulike gruppene. (Figurene gir antall personer, og dette må en være oppmerksom på ved sammenlikning av ulike figurer, mens det spiller liten rolle for det visuelle bildet av den enkelte alderspyramide om tallene er i prosent eller absolutte tallverdier.)

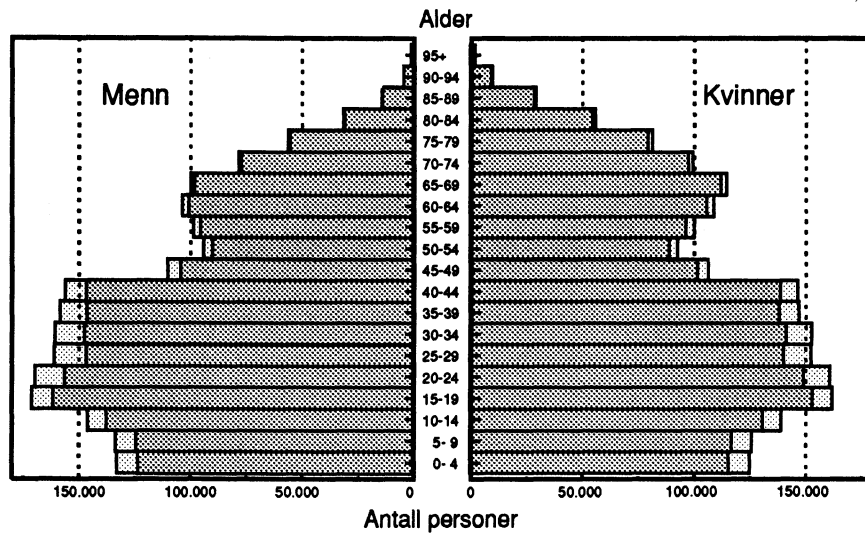
Prosentfordelingene viser at når vi ser innvandrerne og deres etterkommere under ett, atskiller de seg markert fra den øvrige befolkning både i basisåret og i de to beregningsårene 2030 og 2050. Det er en større andel menn og både samlet og for menn og kvinner hver for seg er det større andeler i de yngre aldersklassene i innvandrergruppen (innvandrere og etterkommere) enn i befolkningen ellers. Samlet er det i de tre årene større andeler i aldersgruppene opp til femti år og mindre i aldersgruppene over i innvandrergruppen enn i befolkningen ellers. Det er spesielt den lille andelen i aldersgruppene over femti år som særkjenner innvandrergruppen. For aldersgruppene under 50 år er det særlig andelen i aldersgruppen 25 - 49 år som er stor for innvandrergruppen. Forskjellene fra den øvrige befolkning avtar i alle aldersgruppene fram til år 2050, men mindre jo høyere aldersgruppe en ser på. I gjennomsnitt er innvandrerbefolkningen h.h.v. 8, 7 og 6 år yngre enn den øvrige befolkning i de tre årene vi ser på.

Både i innvandrergruppen og i den øvrige befolkning er det relativt flere kvinner enn menn i de eldre aldersklassene. Forskjellen mellom kvinners og menns aldersfordeling er mindre i innvandrergruppen enn i den øvrige befolkning, og for denne gruppen minsker forskjellen utover i framskrivningsperioden, mens forskjellen heller øker for den øvrige befolkningen. For befolkningen utenom innvandrergruppen er kvinnene i gjennomsnitt $2\frac{1}{2}$ år eldre enn mennene i 1987, og denne forskjellen øker til nesten 4 år i 2050. For innvandrergruppen avtar forskjellen mellom menns og kvinners gjennomsnittsalder fra 1.5 til 0.6 år i løpet av framskrivningsperioden.

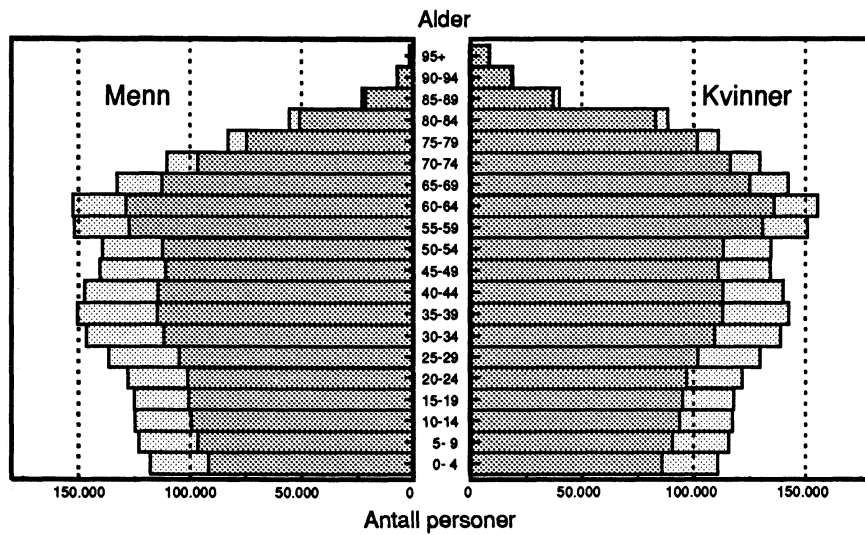
Både innvandrergruppen og den øvrige befolkning eldes utover i framskrivningsperioden, men aldringen går fortere i den første gruppen. For innvandrerbefolkningen øker gjennomsnittsalderen med 9 år fra 1987 til 2050, mens økingen er 7 år for befolkningen ellers.

Figur 6.1. Alle innbyggere

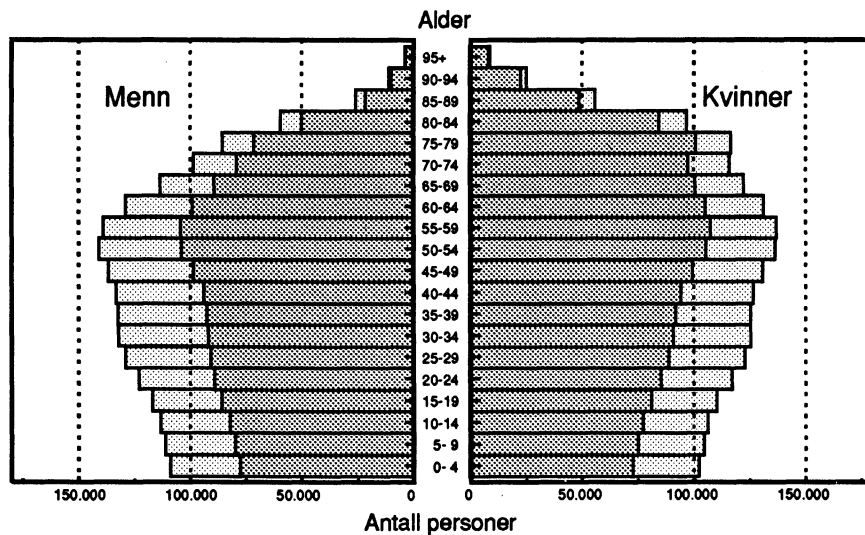
a) Registrert folketall 31/12 1987

b) Framskrevet folketall 31/12 2030

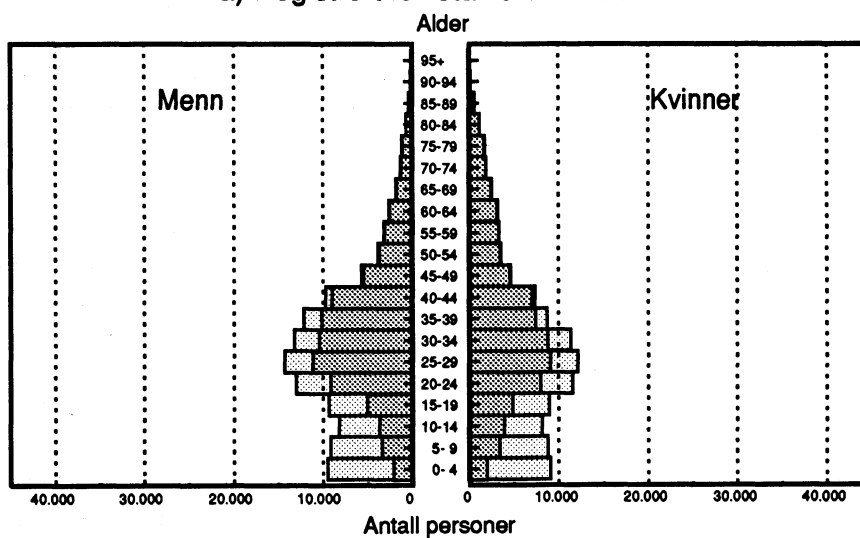
c) Framskrevet folketall 31/12 2050

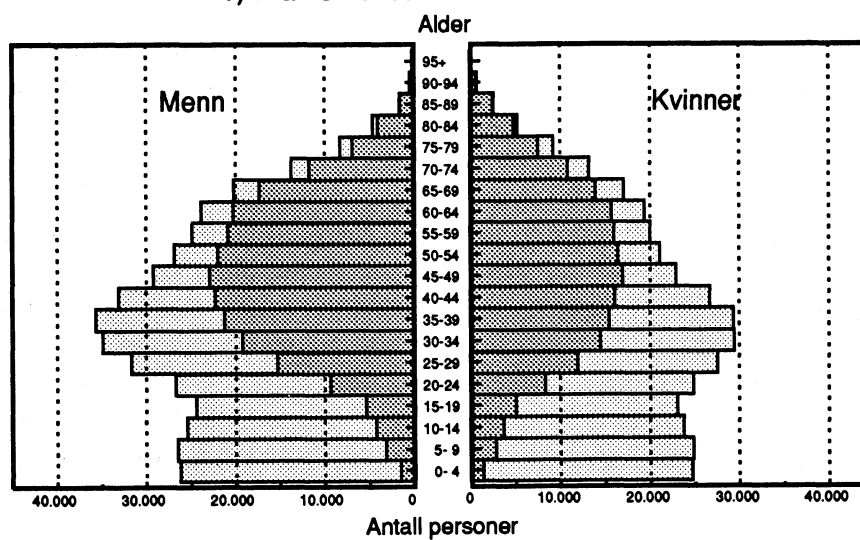
Alle
 Innvandrere og etterkommere

Figur 6.2. Alle innvandrere

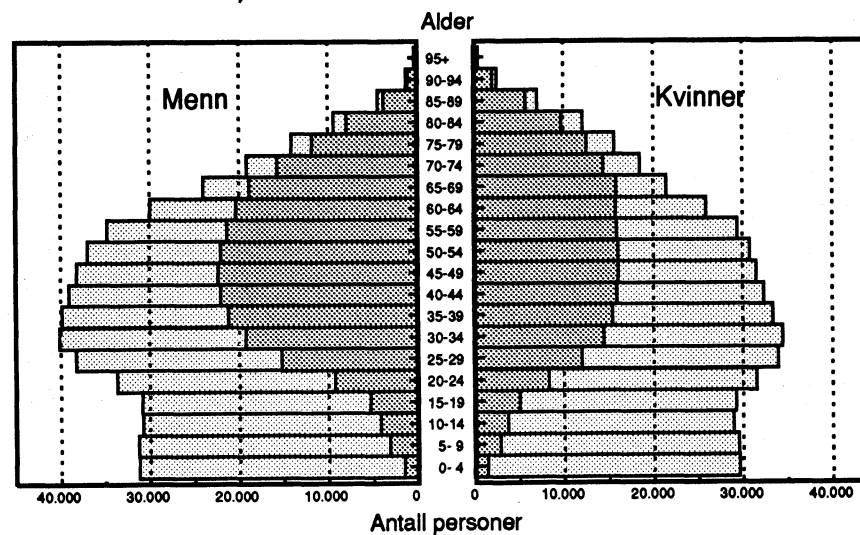
a) Registrert folketall 31/12 1987

b) Framskrevet folketall 31/12 2030

c) Framskrevet folketall 31/12 2050

■ Innvandrere ■ Etterkommere

Avvikene mellom de to gruppene i fordeling etter kjønn og alder er ikke større enn at innvandrerguppen blir for liten til å få noen betydelig innflytelse på fordelingen av den samlede befolkning. Innvandrerguppen trekker gjennomsnittsalderen i den samlede befolkning ned med et halvt år i 1987, og selv i det siste framskrivningsåret, da tallet på innvandrere og deres etterkommere etter beregningene vil være kommet opp i mot en fjerdedel av samlet folketall trekker ikke innvandrerguppen gjennomsnittsalderen i befolkningen ned med mere enn 1½ år.

Ser vi på aldersfordelingene for menn og kvinner hver for seg, viser det seg at avvikene mellom innvandrergruppene og den øvrige befolkning er mindre for mennene og større for kvinnene enn når vi ser på kvinner og menn under ett (jfr. tabell 6.1 og 6.2).

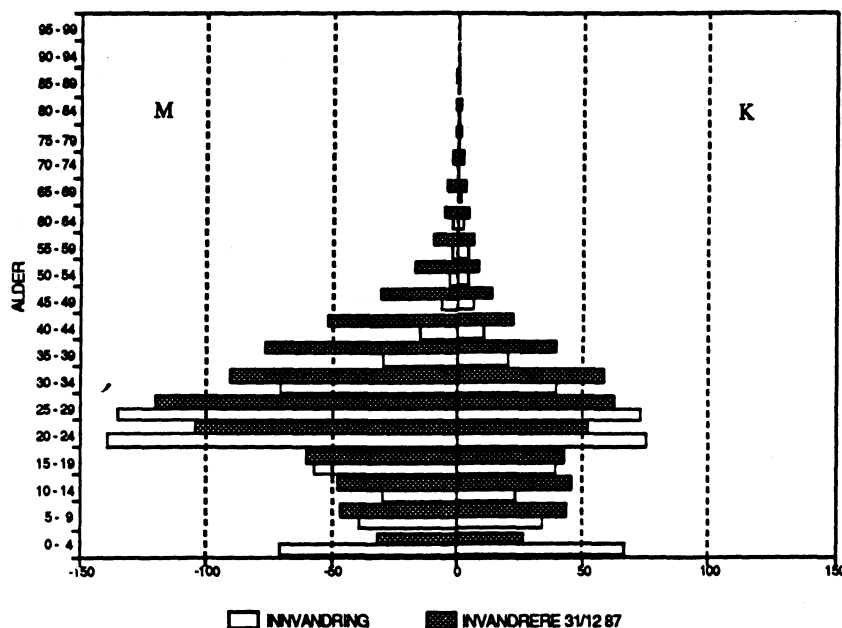
Med en fast årlig nettoinnvandring, og hvis denne nettoinnvandringen har en fast fordeling på kjønn og aldersklasser (f.eks. den samme som i en historisk basisperiode), vil befolkningen hvert år få et netto tilskudd av innvandrere med en lav gjennomsnittsalder. Men ettersom tiden går vil de som allerede har innvandret bli eldre, og, når innvandringen har pågått noen tid, vil gjennomsnittsalderen for hele gruppen av innvandrere (født i utlandet) stabilisere seg på et nivå som vil bli høyere enn blant de nyinnvandrede og blant dem som er født i landet.

Figur 6.3 viser hvordan aldersfordelingen blant de innvandrerne fra den tredje verden som var bosatt her i landet ved utgangen av 1987 hadde forskjøvet seg noe mot høyere aldersklasser sammenlignet med aldersfordelingen ved innvandringen.

Sammenligner vi aldersfordelingen for bare innvandrerne (uten å ta med etterkommere), med den øvrige befolkning i 1987, ser vi at innvandrerne er sterkere konsentrert i aldersgruppene mellom 15 og 49 år enn befolkningen ellers, og at konsentrasjonen er særlig stor i gruppen 25 - 49 år, altså i den mest produktive aldersperioden (tabell 6.1.a) Utover i framskrivningsperioden øker også andelene i aldersgruppene 50 - 64 og 65 - 79 år blant innvandrerne og blir større enn de tilsvarende andeler for befolkningen ellers. I 1987 lå gjennomsnittsalderen for innvandrerne i Norge ennå 2 år lavere enn i resten av befolkningen (tabell 6.1.a). Men med en årlig nettoinnvandring på 8 000 vil gjennomsnittsalderen øke noe raskere for innvandrerne enn for befolkningen ellers, og i 2030 vil den være 4 år høyere (tabell 6.1.b). I 2050 vil forskjellen være økt til 6 år (tabell 6.1.c).

Veksten i befolkningen av innvandrere i Norge er av nokså ny dato. De fleste som er født i Norge av mor som er født i utlandet er derfor født i løpet av de siste 15 årene. Som nevnt foran, overdriver våre tall denne tendensen. Etterhvert vil andelene oppover i aldersklassene stige for de som er etterkommere etter innvandrere. Tallene for 2050 vil ikke være merkbart influert av manglene i utgangsbestanden. Da vil gjennomsnittsalderen være 30 år. Det er 15 år lavere enn i befolkningen ellers. Med samme fruktbarhet og dødelighet blant innvandrere og deres etterkommere som i den øvrige befolkningen vil også aldersfordelingen blant etterkommerne etterhvert stabiliseres, og den vil da bli lik fordelingen i den øvrige befolkning. Med vår forutsetning om noe høyere fruktbarhet blant innvandrerne og deres etterkommere vil gjennomsnittsalderen stabiliseres på et noe lavere nivå enn for den øvrige befolkning. Stabiliseringen i aldersfordeling blant etterkommerne vil komme langt senere enn stabiliseringen i aldersfordeling blant dem som selv er innvandrere.

FIGUR 6.3 INNVANDRING OG INNVANDRERE FRA 3. VERDEN
ALDERSFORDELING PR 1000

Vi ser altså at den aldersfordeling for hele gruppen av innvandrere og etterkommere, som vi har drøftet foran, vil være et gjennomsnitt av en aldersfordeling konsentrert om de midtre og høyere aldersgrupper for dem som selv er innvandrere og en aldersfordeling med sterk konsentrasjon i de yngste aldersklassene for dem som er etterkommere etter innvandrere. I løpet av en periode på 63 år med en jevn og betydelig årlig netto tilstrømning av nye innvandrere vil avviket mellom denne gjennomsnittsfordeling og aldersfordelingen i resten av befolkningen fortsatt bestå, selv om den avtar noe.

Som vi har sett, vil gjennomsnittsalderen for innvandrerne og deres etterkommere under ett øke raskere enn for den øvrige befolkning, men fortsatt ligge under i 2050. De tallene vi har sett på gjelder dersom den årlige nettoinnvandringen blir 8 000. Med en høyere årlig innvandring vil andelene i de yngre årsklassene bli høyere, både for innvandrerne og for deres etterkommere.

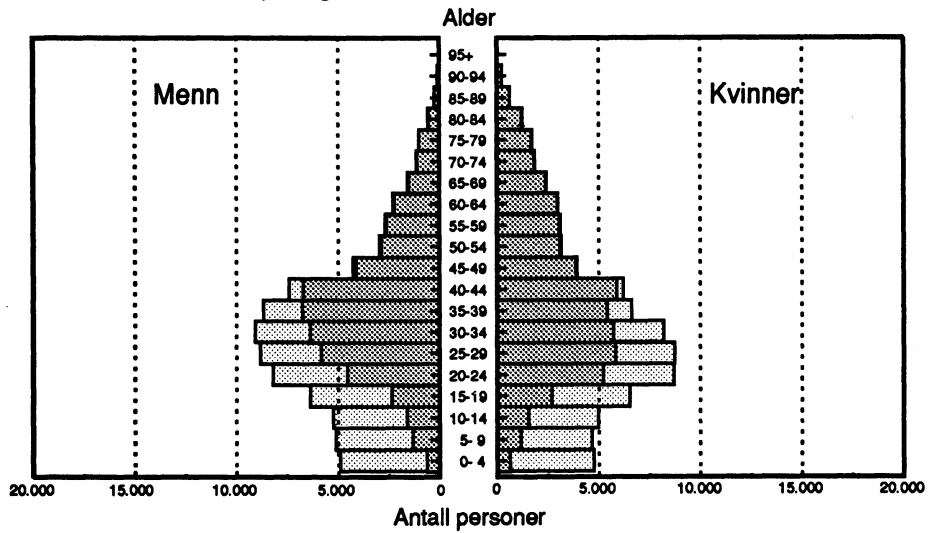
6.3 Innvandrere fra industriland

Vi ser her på utviklingen ved en årlig innvandring på netto 3 000 fra industriland. (Figur 6.4 og tabell 6.3,a - c og 6.4,a - c).

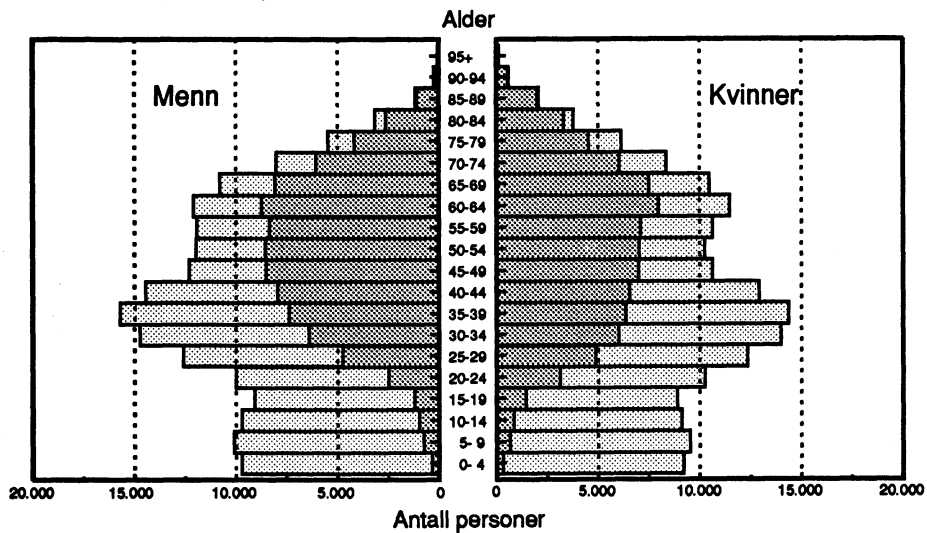
Våre forutsetninger innebærer at nettoinnvandringen fra I-land blir 3/8 av samlet nettoinnvandring av utlendinger under lavalternativet for samlet innvandring. Dette er høyt i forhold

Figur 6.4. Innvandrere fra industriland

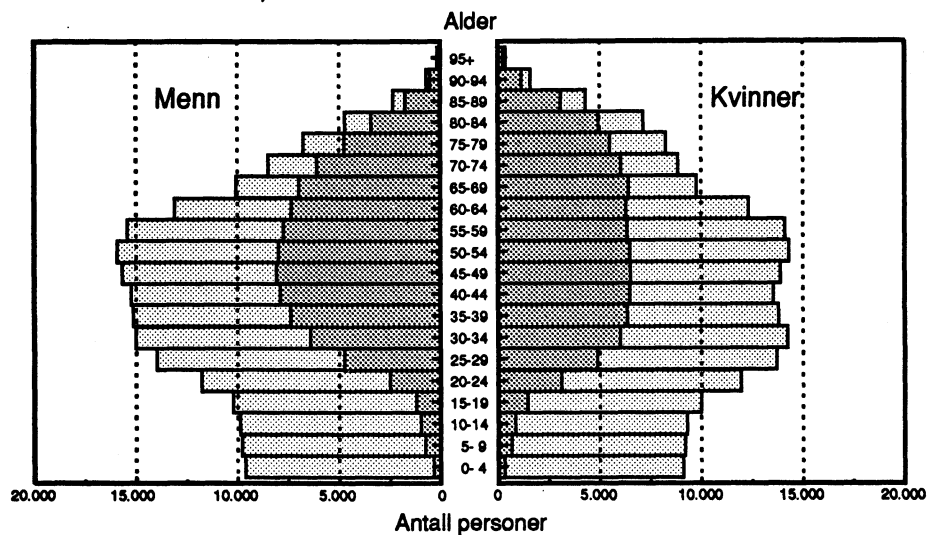
a) Registrert folketall 31/12 1987

b) Framskrevet folketall 30/12 2030

c) Framskrevet folketall 31/12 2050

■ Innvandrere ■ Etterkommere

til tallene for årene 1987 - 1989, men atskillig lavere enn det som tidligere har vært vanlig. (Jfr. fig. 2.2) I første halvdel av 80-årene kom snaut halvdel av nettoinnvandringen av utlendinger fra I-land, og i vår utgangsbestand var andelen som var fra I-land 2/3 av innvandrerbefolkningen. Blant dem som var født i Norge av mor som var født i utlandet var morens fødeland et industriland for 4 av 5, og denne andelen ville vært større om vi hadde fått med alle som var født før 1953. De store andelene av innvandrere og etterkommere fra I-land i bestanden i utgangsåret skyldes at innvandringen fra våre nære omgivelser av industriland har vært av en viss størrelse gjennom atskillig lengre tid enn de årene da innvandringen fra de mer fjerntliggende utviklingsland har hatt noe særlig omfang. Som nevnt vil andelene i de høyere aldersklassene være høyere både blant innvandrerne og blant deres etterkommere, jo lengre innvandringsstrømmen har vart. I 1987 var aldersfordelingen blant innvandrere fra I-land allerede tyngre i de midtre aldersklassene, fra 25 til 50 år, enn i den øvrige befolkningen, og gjennomsnittsalderen lå 3 år over. (Tabell 6.3 og 6.4). Det var særlig andelen under 15 år som var mindre enn i den øvrige befolkning.

Blant etterkommerne etter disse innvandrerne var imidlertid aldersfordelingen konsentrert om skalaens nedre del: Etter våre tall var vel 40 prosent under 15 år, og under en prosent hadde fylt 50. Siden vi må gå ut fra at underrapporteringen i 1987 særlig gjelder etterkommere etter innvandrere fra I-land, må vi regne med at disse tallene kan være betydelig forskjøvet¹.

Med de forutsetninger vi har lagt til grunn vil både befolkningen av innvandrere fra I-land og deres etterkommere eldes utover i framskrivningsperioden. Det betyr at gjennomsnittsalderen for innvandrerne øker i forhold til resten av befolkningen, og blir liggende 9 år over denne både i 2030 og i 2050. Også for befolkningen av etterkommere øker andelene oppover i aldersklassene, men det fylles også på med nye fødselskull. Gjennomsnittsalderen øker fra 18 år i 1987 til 30 i 2030 og 35 i 2050, og avstanden til den øvrige befolkning reduseres fra 20 til 10 år.

Ser vi befolkningen av innvandrere fra industriland og deres etterkommere under ett, vil de fortsatt ha en lavere gjennomsnittsalder enn den øvrige befolkning i år 2050, men forskjellen vil være redusert fra 5 år i 1987 til 2 1/2 år i 2050.

6.4 Innvandrere med røtter i den tredje verden.

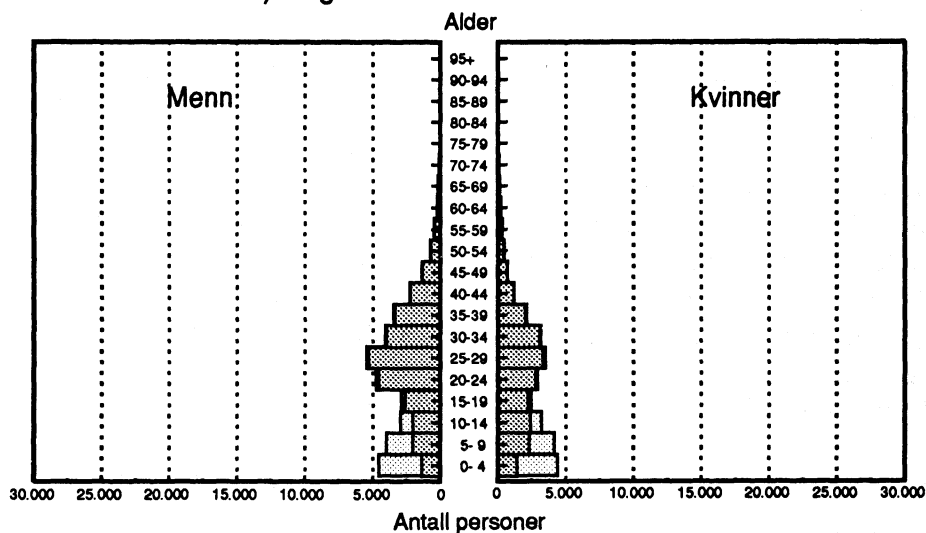
Vi ser her på beregningsalternativ L med en årlig nettoinnvandring på 5 000 fra land i den tredje verden. (Figur 6.5 og tabell 6.5,a - c og 6.6,a - c).

Denne innvandrergruppen og deres etterkommere hadde i 1987 aldersfordelinger som er typiske for en innvandrerbefolkning i "etableringsfasen": blant innvandrerne var andelene større enn i den øvrige befolkning i aldersklassene mellom 5 og 40 år, og bare 6 prosent hadde fylt 50 år, mot 31 prosent i den øvrige befolkning. Innvandrerne var i gjennomsnitt 11 år yngre enn den øvrige befolkning. Allikevel lå aldersfordelingen for denne gruppen av innvandrere nærmere fordelingen i den øvrige befolkning enn aldersfordelingen for de nye

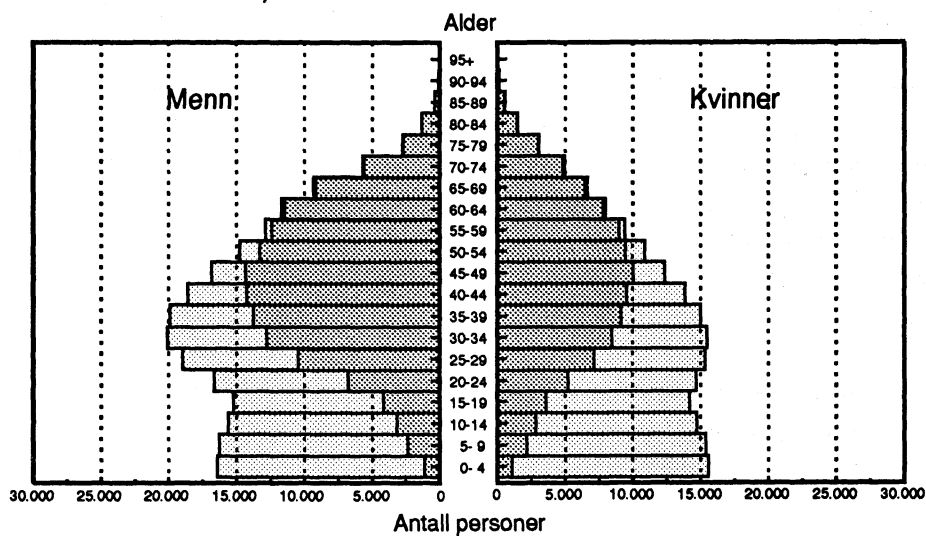
¹Våre noe spekulative prøveberegninger kan tyde på at både andelen under 15 og over 50 år kan være av størrelsesorden mellom 20 og 30 prosent.

Figur 6.5. Innvandrere fra 3. verden

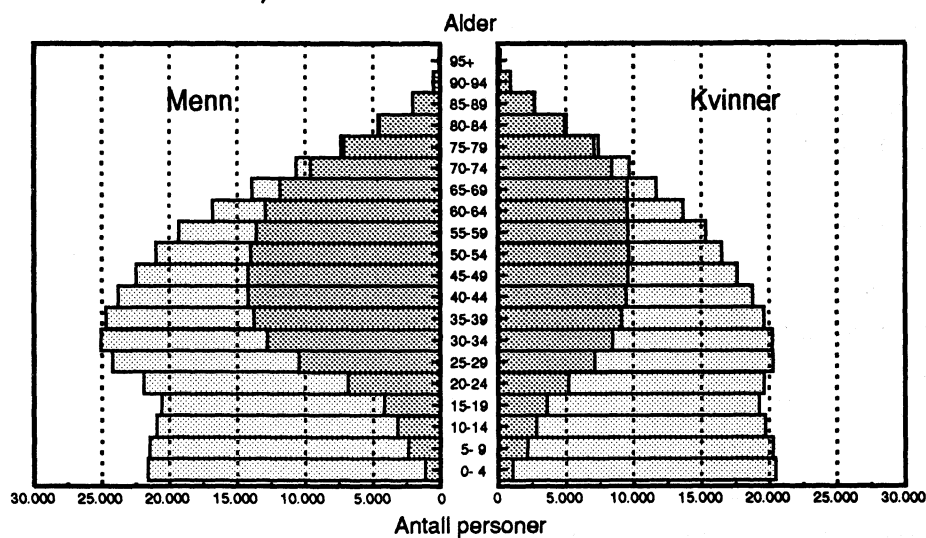
a) Registrert folketall 31/12 1987

b) Framskrevet folketall 31/12 2030

c) Framskrevet folketall 31/12 2050

■ Innvandrere ■ Etterkommere

innvandrere som kommer inn i landet i det enkelte år. (Bare vel 4 prosent av de nye innvandrerne hadde fylt 50 år. Jfr. fig. 6.3).

I 1987 var nesten 90 prosent av dem som var etterkommere etter innvandrere fra den tredje verden her i landet under 15 år gamle, og (praktisk talt) ingen var over 50 år.

Sammenlikner vi aldersfordelingene for innvandrere fra den tredje verden og deres etterkommere med tilsvarende fordelinger for innvandrere og etterkommere fra industrialiserte land, ser vi at avvikene fra den øvrige befolkning går i motsatt retning for innvandrerne: de fra I-land er i gjennomsnitt 3 år eldre og de fra land i den tredje verden 11 år yngre enn befolkningen ellers. For etterkommerne går avviket i samme retning, men forskjellen er betydelig større for innvandrerbefolkningen med røtter i den tredje verden. Mens etterkommere til innvandrere fra I-land i 1987 var i gjennomsnitt 19 år yngre enn befolkningen ellers, var etterkommerne til innvandrere fra den tredje verden hele 30 år yngre.

Med en fast årlig nettoinnvandring på 5 000, fordelt på kjønn og alder som i vår basisperiode 1984 -1988, vil befolkningen av innvandrere litt etter litt nærme seg en stabil aldersfordeling med ganske høy gjennomsnittsalder. Mens tyngden av aldersfordelingen (94 %) i 1987 lå i aldersklassene fra 0 til 50 år, og gjennomsnittsalderen var 27 år, vil tyngden i fordelingen (85 %) i 2030 ligge i aldersklassene mellom 25 og 80 år med en gjennomsnittsalder på 45 år, vel 1 år høyere enn i den øvrige befolkning. I 2050 vil aldersfordelingen for innvandrerne ha forskjøvet seg enda noe oppover, og gjennomsnittsalderen vil være steget til 49 år, nesten 5 år høyere enn i den øvrige befolkning.

Mens befolkningen av innvandrere øker gjennom tilstrømming i alle aldersklasser opp til 69 år, øker befolkningen av etterkommere gjennom årlige fødselskull, på samme måte som en vanlig befolkning vil gjøre hvis nettoinnvandringen er null. Med et økende fødselstall vil derfor befolkningen av etterkommere få en aldersfordeling som en voksende befolkning uten inn- og utvandring. Ettersom tiden går siden strømmen av innvandrere fra den tredje verden kom i gang, vil også deres etterkommere rykke inn i de høyere aldersklasser: mens 88 prosent av etterkommerne var under 15 år i 1987, vil dette gjelde for bare 44 prosent i 2030 og 35 prosent i 2050. Gjennomsnittsalderen vil stige fra 8 år i 1987 til 20 år i 2030 og 26 år i 2050. Det er h.h.v. 30, 24 og 19 år yngre enn gjennomsnittsalderen for befolkningen ellers.

I den årlige nettoinnvandringen fra land i den tredje verden er nesten 60 prosent (59.4) menn. I årsklassene 20 - 34 år, som omfatter over halvparten av den årlige nettostrømmen, er vel 64 prosent, eller nesten to tredjedeler menn. Dette fører også til et betydelig mannsoverskudd blant innvandrere fra den tredje verden som er bosatt i Norge. Men fordi aldersfordelingen blant de bosatte innvandrere avviker fra aldersfordelingen i innvandrerstrømmen blir ikke forholdstallene de samme. (For det første varierer kjønnsfordelingen blant innvandrerne med alder, og dessuten vil kjønnsfordelingen i den enkelte årsklasse av innvandrere avhenge både av kjønnsfordelingen for dem som innvandrer i denne alderen og av kjønnsfordelingen blant dem som innvandret ett år yngre forrige år, dem som innvandret to år yngre for to år siden osv.). I 1987 var det faktisk lavere mannsandel i gruppen under 15 år og i gruppene over 65 blant innvandrerne enn i befolkningen ellers. Men i beregningsårene 2030 og 2050 finner vi større mannsandel blant innvandrerne enn i den øvrige befolkning i alle de aldersgruppene som er spesifisert i tabell 6.5 og 6.6

TABELL 6.1.a ALLE INNVANDRERE
REGISTRERT FOLKETALL 31/12 1987 1000

Alder	Hele befolkningen	Uten innvandrere og etterkommere	Innvandrere og etterkommere	Herav Innvandrere	Etterkommere
MENN OG KVINNER					
I alt	4188.6	3960.6	228.0	161.6	66.4
0 - 14	801.3	748.5	52.8	18.5	34.3
15 - 24	662.6	619.8	42.8	27.1	15.7
25 - 49	1450.3	1351.2	99.1	83.2	15.9
50 - 64	597.0	577.3	19.7	19.4	0.3
65 - 79	529.8	519.4	10.4	10.2	0.2
80 +	147.6	144.4	3.2	3.2	0.0
0 - 14	801.0	748.2	52.8	18.5	34.3
15 - 49	2112.9	1971.0	141.9	110.3	31.6
50 +	1274.4	1241.1	33.3	32.8	0.5
Gjennomsnittsalder	37.7	38.1	30.3	36.1	16.3
MENN					
I alt	2070.5	1953.3	117.2	82.5	34.7
0 - 14	410.5	384.0	26.5	8.9	17.6
15 - 24	339.1	317.0	22.1	14.0	8.1
25 - 49	743.5	689.0	54.5	45.8	8.7
50 - 64	294.5	285.2	9.3	9.1	0.2
65 - 79	233.0	229.1	3.9	3.8	0.1
80 +	49.9	49.0	0.9	0.9	0.0
0 - 14	410.5	384.0	26.5	8.9	17.6
15 - 49	1082.6	1006.0	76.6	59.8	16.8
50 +	577.4	563.3	14.1	13.8	0.3
Gjennomsnittsalder	36.3	36.9	29.6	35.0	16.8
KVINNER					
I alt	2118.1	2007.3	110.8	79.1	31.7
0 - 14	390.8	364.5	26.3	9.6	16.7
15 - 24	323.5	302.8	20.7	13.1	7.6
25 - 49	706.8	662.2	44.6	37.4	7.2
50 - 64	302.5	292.1	10.4	10.3	0.1
65 - 79	296.8	290.3	6.5	6.4	0.1
80 +	97.7	95.4	2.3	2.3	0.0
0 - 14	390.5	364.2	26.3	9.6	16.7
15 - 49	1030.3	965.0	65.3	50.5	14.8
50 +	697.0	677.8	19.2	19.0	0.2
Gjennomsnittsalder	39.0	39.4	31.1	37.2	15.8

TABELL 6.1.b ALLE INNVANDRERE
FRAMSKREVET FOLKETALL 31/12 2030 (Alternativ L) 1000

Alder	Hele befolkningen	Uten innvandrere og etterkommere	Innvandrere og etterkommere	Herav Innvandrere Etterkommere	
MENN OG KVINNER					
I alt	4443.0	3660.3	782.7	413.9	368.8
0 - 14	708.5	557.4	151.1	16.8	134.3
15 - 24	492.3	393.5	98.8	28.0	70.8
25 - 49	1405.6	1105.4	300.2	175.7	124.5
50 - 64	884.4	748.6	135.8	111.1	24.7
65 - 79	708.7	627.1	81.6	68.2	13.4
80 +	243.5	228.3	15.2	14.1	1.1
0 - 14	708.5	557.4	151.1	16.8	134.3
15 - 49	1897.9	1498.9	399.0	203.7	195.3
50 +	1836.6	1604.0	232.6	193.4	39.2
Gjennomsnittsalder	42.9	44.1	37.3	48.1	25.1
MENN					
I alt	2183.2	1767.9	415.3	227.4	187.9
0 - 14	363.3	285.7	77.6	8.7	68.9
15 - 24	251.5	200.7	50.8	14.5	36.3
25 - 49	717.5	553.7	163.8	100.3	63.5
50 - 64	441.7	366.7	75.0	62.6	12.4
65 - 79	323.9	282.1	41.8	35.6	6.2
80 +	85.3	79.0	6.3	5.7	0.6
0 - 14	363.3	285.7	77.6	8.7	68.9
15 - 49	969.0	754.4	214.6	114.8	99.8
50 +	850.9	727.8	123.1	103.9	19.2
Gjennomsnittsalder	41.5	42.5	37.3	47.3	24.9
KVINNER					
I alt	2259.8	1892.4	367.4	186.5	180.9
0 - 14	345.2	271.7	73.5	8.1	65.4
15 - 24	240.8	192.8	48.0	13.5	34.5
25 - 49	688.1	551.7	136.4	75.4	61.0
50 - 64	442.7	381.9	60.8	48.5	12.3
65 - 79	384.8	345.0	39.8	32.6	7.2
80 +	158.2	149.3	8.9	8.4	0.5
0 - 14	345.2	271.7	73.5	8.1	65.4
15 - 49	928.9	744.5	184.4	88.9	95.5
50 +	985.7	876.2	109.5	89.5	20.0
Gjennomsnittsalder	44.3	45.7	37.2	48.6	25.4

TABELL 6.1.c ALLE INNVANDRERE
FRAMSKREVET FOLKETALL 31/12 2050 (Alternativ L) 1000

Alder	Hele befolkningen	Uten innvandrere og etterkommere	Innvandrere og etterkommere	Herav Innvandrere	Etterkommere
MENN OG KVINNER					
I alt	4153.6	3148.5	1005.1	450.9	554.2
0 - 14	645.3	464.1	181.2	16.8	164.4
15 - 24	466.3	341.1	125.2	28.1	97.1
25 - 49	1292.7	931.8	360.9	174.0	186.9
50 - 64	812.4	624.8	187.6	111.6	76.0
65 - 79	651.3	538.5	112.8	89.3	23.5
80 +	285.6	248.2	37.4	31.1	6.3
0 - 14	645.3	464.1	181.2	16.8	164.4
15 - 49	1759.0	1272.9	486.1	202.1	284.0
50 +	1749.3	1411.5	337.8	232.0	105.8
Gjennomsnittsalder	43.6	45.0	39.2	50.7	29.8
MENN					
I alt	2028.4	1503.0	525.4	245.1	280.3
0 - 14	330.9	237.9	93.0	8.7	84.3
15 - 24	238.2	173.9	64.3	14.6	49.7
25 - 49	659.6	464.7	194.9	99.6	95.3
50 - 64	406.6	305.3	101.3	63.4	37.9
65 - 79	295.4	238.4	57.0	46.1	10.9
80 +	97.7	82.8	14.9	12.7	2.2
0 - 14	330.9	237.9	93.0	8.7	84.3
15 - 49	897.8	638.6	259.2	114.2	145.0
50 +	799.7	626.5	173.2	122.2	51.0
Gjennomsnittsalder	41.9	43.0	38.9	49.9	29.3
KVINNER					
I alt	2125.2	1645.5	479.7	205.8	273.9
0 - 14	314.4	226.2	88.2	8.1	80.1
15 - 24	228.1	167.2	60.9	13.5	47.4
25 - 49	633.1	467.1	166.0	74.4	91.6
50 - 64	405.8	319.5	86.3	48.2	38.1
65 - 79	355.9	300.1	55.8	43.2	12.6
80 +	187.9	165.4	22.5	18.4	4.1
		0.0	0.0	0.0	0.0
0 - 14	314.4	226.2	88.2	8.1	80.1
15 - 49	861.2	634.3	226.9	87.9	139.0
50 +	949.6	785.0	164.6	109.8	54.8
Gjennomsnittsalder	45.1	46.8	39.5	51.7	30.3

TABELL 6.2.a ALLE INNVANDRERE
REGISTRERT FOLKETALL 31/12 1987 Prosentfordeling

Alder	Hele befolkningen	Uten innvandrere og etterkommere	Innvandrere og etterkommere	H e r a v Innvandrere	Etterkommere
MENN OG KVINNER					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	19.1	18.9	23.2	11.4	51.7
15 - 24	15.8	15.6	18.8	16.8	23.6
25 - 49	34.6	34.1	43.5	51.5	23.9
50 - 64	14.3	14.6	8.6	12.0	0.5
65 - 79	12.6	13.1	4.6	6.3	0.3
80 +	3.5	3.6	1.4	2.0	0.0
0 - 14	19.1	18.9	23.2	11.4	51.7
15 - 49	50.4	49.8	62.2	68.3	47.6
50 +	30.4	31.3	14.6	20.3	0.8
Gjennomsnittsalder	37.7	38.1	30.3	36.1	16.3
MENN					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	19.8	19.7	22.6	10.8	50.7
15 - 24	16.4	16.2	18.9	17.0	23.3
25 - 49	35.9	35.3	46.5	55.5	25.1
50 - 64	14.2	14.6	7.9	11.0	0.6
65 - 79	11.3	11.7	3.3	4.6	0.3
80 +	2.4	2.5	0.8	1.1	0.0
0 - 14	19.8	19.7	22.6	10.8	50.7
15 - 49	52.3	51.5	65.4	72.5	48.4
50 +	27.9	28.8	12.0	16.7	0.9
Gjennomsnittsalder	36.3	36.9	29.6	35.0	16.8
KVINNER					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	18.5	18.2	23.7	12.1	52.7
15 - 24	15.3	15.1	18.7	16.6	24.0
25 - 49	33.4	33.0	40.3	47.3	22.7
50 - 64	14.3	14.6	9.4	13.0	0.3
65 - 79	14.0	14.5	5.9	8.1	0.3
80 +	4.6	4.8	2.1	2.9	0.0
0 - 14	18.4	18.1	23.7	12.1	52.7
15 - 49	48.6	48.1	58.9	63.8	46.7
50 +	32.9	33.8	17.3	24.0	0.6
Gjennomsnittsalder	39.0	39.4	31.1	37.2	15.8

TABELL 6.2.b ALLE INNVANDRERE
FRAMSKREVET FOLKETALL 31/12 2030 (Alternativ L) Prosentfordeling

Alder	Hele befolkningen	Uten innvandrere og etterkommere	Innvandrere og etterkommere	Herav	
				Innvandrere	Etterkommere
MENN OG KVINNER					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	15.9	15.2	19.3	4.1	36.4
15 - 24	11.1	10.8	12.6	6.8	19.2
25 - 49	31.6	30.2	38.4	42.4	33.8
50 - 64	19.9	20.5	17.4	26.8	6.7
65 - 79	16.0	17.1	10.4	16.5	3.6
80 +	5.5	6.2	1.9	3.4	0.3
0 - 14	15.9	15.2	19.3	4.1	36.4
15 - 49	42.7	41.0	51.0	49.2	53.0
50 +	41.3	43.8	29.7	46.7	10.6
Gjennomsnittsalder	42.9	44.1	37.3	48.1	25.1
MENN					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	16.6	16.2	18.7	3.8	36.7
15 - 24	11.5	11.4	12.2	6.4	19.3
25 - 49	32.9	31.3	39.4	44.1	33.8
50 - 64	20.2	20.7	18.1	27.5	6.6
65 - 79	14.8	16.0	10.1	15.7	3.3
80 +	3.9	4.5	1.5	2.5	0.3
0 - 14	16.6	16.2	18.7	3.8	36.7
15 - 49	44.4	42.7	51.7	50.5	53.1
50 +	39.0	41.2	29.6	45.7	10.2
Gjennomsnittsalder	41.5	42.5	37.3	47.3	24.9
KVINNER					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	15.3	14.4	20.0	4.3	36.2
15 - 24	10.7	10.2	13.1	7.2	19.1
25 - 49	30.4	29.2	37.1	40.4	33.7
50 - 64	19.6	20.2	16.5	26.0	6.8
65 - 79	17.0	18.2	10.8	17.5	4.0
80 +	7.0	7.9	2.4	4.5	0.3
0 - 14	15.3	14.4	20.0	4.3	36.2
15 - 49	41.1	39.3	50.2	47.7	52.8
50 +	43.6	46.3	29.8	48.0	11.1
Gjennomsnittsalder	44.3	45.7	37.2	48.6	25.4

TABELL 6.2.c ALLE INNVANDRERE
FRAMSKREVET FOLKETALL 31/12 2050 (Alternativ L) Prosentfordeling

Alder	Hele befolkningen	Uten innvandrere og etterkommere	Innvandrere og etterkommere	Herav Innvandrere Etterkommere	
MENN OG KVINNER					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	15.5	14.7	18.0	3.7	29.7
15 - 24	11.2	10.8	12.5	6.2	17.5
25 - 49	31.1	29.6	35.9	38.6	33.7
50 - 64	19.6	19.8	18.7	24.8	13.7
65 - 79	15.7	17.1	11.2	19.8	4.2
80 +	6.9	7.9	3.7	6.9	1.1
0 - 14	15.5	14.7	18.0	3.7	29.7
15 - 49	42.3	40.4	48.4	44.8	51.2
50 +	42.1	44.8	33.6	51.5	19.1
Gjennomsnittsalder	43.6	45.0	39.2	50.7	29.8
MENN					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	16.3	15.8	17.7	3.5	30.1
15 - 24	11.7	11.6	12.2	6.0	17.7
25 - 49	32.5	30.9	37.1	40.6	34.0
50 - 64	20.0	20.3	19.3	25.9	13.5
65 - 79	14.6	15.9	10.8	18.8	3.9
80 +	4.8	5.5	2.8	5.2	0.8
0 - 14	16.3	15.8	17.7	3.5	30.1
15 - 49	44.3	42.5	49.3	46.6	51.7
50 +	39.4	41.7	33.0	49.9	18.2
Gjennomsnittsalder	41.9	43.0	38.9	49.9	29.3
KVINNER					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	14.8	13.7	18.4	3.9	29.2
15 - 24	10.7	10.2	12.7	6.6	17.3
25 - 49	29.8	28.4	34.6	36.2	33.4
50 - 64	19.1	19.4	18.0	23.4	13.9
65 - 79	16.7	18.2	11.6	21.0	4.6
80 +	8.8	10.1	4.7	8.9	1.5
0 - 14	14.8	13.7	18.4	3.9	29.2
15 - 49	40.5	38.5	47.3	42.7	50.7
50 +	44.7	47.7	34.3	53.4	20.0
Gjennomsnittsalder	45.1	46.8	39.5	51.7	30.3

TABELL 6.3.a INNVANDRERE FRA INDUSTRILAND
REGISTRERT FOLKETALL 31/12 1987. 1000

Alder	Hele befolkningen	I-land-innvand- rere og etter- kommere	Herav Inn- vand- rere	Etter- kommere
MENN OG KVINNER				
I alt	4188.6	161.3	108.0	53.3
0 - 14	801.3	29.6	6.9	22.7
15 - 24	662.6	29.7	14.9	14.9
25 - 49	1450.3	71.9	56.6	15.2
50 - 64	597.0	17.3	17.0	0.3
65 - 79	529.8	9.7	9.5	0.2
80 +	147.6	3.1	3.1	0.0
0 - 14	801.0	29.6	6.9	22.7
15 - 49	2112.9	101.6	71.5	30.1
50 +	1274.4	30.1	29.6	0.5
Gjennom- snittsalder	37.7	33.2	40.6	18.4
MENN				
I alt	2070.5	80.2	52.3	27.9
0 - 14	410.5	15.1	3.5	11.6
15 - 24	339.1	14.5	6.9	7.6
25 - 49	743.5	38.1	29.7	8.4
50 - 64	294.5	7.9	7.7	0.2
65 - 79	233.0	3.6	3.5	0.1
80 +	49.9	0.9	0.9	0.0
0 - 14	410.5	15.1	3.5	11.6
15 - 49	1082.6	52.6	36.6	16.0
50 +	577.4	12.4	12.1	0.3
Gjennom- snittsalder	36.3	32.1	39.1	19.0
KVINNER				
I alt	2118.1	81.1	55.7	25.4
0 - 14	390.8	14.4	3.4	11.1
15 - 24	323.5	15.2	8.0	7.2
25 - 49	706.8	33.8	26.9	6.9
50 - 64	302.5	9.3	9.2	0.1
65 - 79	296.8	6.1	6.0	0.1
80 +	97.7	2.2	2.2	0.0
0 - 14	390.5	14.5	3.4	11.1
15 - 49	1030.3	49.0	34.9	14.1
50 +	697.0	17.7	17.5	0.2
Gjennom- snittsalder	39.0	34.4	41.9	17.8

TABELL 6.3.b INNVANDRERE FRA INDUSTRILAND
FRAMSKREVET FOLKETALL 31/12 2030. (Alternativ L) 1000

Alder	Hele befolkningen	I-land-innvandrere og etterkommere	Herav Innvandrere	Etterkommere
MENN OG KVINNER				
I alt	4443.0	357.9	172.2	185.7
0 - 14	708.5	57.2	4.0	53.2
15 - 24	492.3	38.2	8.2	29.9
25 - 49	1405.6	133.9	65.8	68.1
50 - 64	884.4	68.3	47.7	20.6
65 - 79	708.7	49.2	36.4	12.8
80 +	243.5	11.1	10.1	1.0
0 - 14	708.5	57.2	4.0	53.2
15 - 49	1897.9	172.0	74.0	98.0
50 +	1836.6	128.6	94.2	34.4
Gjennomsnittsalder	42.9	40.9	52.0	30.2
MENN				
I alt	2183.2	182.5	88.3	94.2
0 - 14	363.3	29.4	2.1	27.3
15 - 24	251.5	19.0	3.6	15.4
25 - 49	717.5	69.6	34.9	34.7
50 - 64	441.7	35.8	25.5	10.3
65 - 79	323.9	24.2	18.3	5.9
80 +	85.3	4.5	4.0	0.6
0 - 14	363.3	29.4	2.1	27.3
15 - 49	969.0	88.6	38.5	50.1
50 +	850.9	64.5	47.7	16.8
Gjennomsnittsalder	41.5	40.4	50.8	30.0
KVINNER				
I alt	2259.8	175.3	83.9	91.4
0 - 14	345.2	27.8	1.9	25.9
15 - 24	240.8	19.2	4.6	14.5
25 - 49	688.1	64.3	30.9	33.4
50 - 64	442.7	32.4	22.2	10.2
65 - 79	384.8	25.0	18.2	6.9
80 +	158.2	6.6	6.1	0.5
0 - 14	345.2	27.8	1.9	25.9
15 - 49	928.9	83.5	35.5	47.9
50 +	985.7	64.1	46.5	17.6
Gjennomsnittsalder	44.3	41.1	52.4	30.8

TABELL 6.3.c INNVANDRERE FRA INDUSTRILAND
FRAMSKREVET FOLKETALL 31/12 2050. (Alternativ L) 1000

Alder	Hele befolkningen	I-land-innvand- rere og etter- kommere	Herav Inn- vand- rere	Etter- kommere
MENN OG KVINNER				
I alt	4153.6	403.4	170.4	233.1
0 - 14	645.3	56.8	4.0	52.8
15 - 24	466.3	43.9	8.3	35.6
25 - 49	1292.7	144.2	64.7	79.5
50 - 64	812.4	85.1	42.3	42.9
65 - 79	651.3	52.1	35.8	16.4
80 +	285.6	21.3	15.3	6.0
		0.0	0.0	0.0
0 - 14	645.3	56.8	4.0	52.8
15 - 49	1759.0	188.1	73.1	115.0
50 +	1749.3	158.5	93.3	65.2
Gjennom- snittsalder	43.6	42.6	52.8	35.1
MENN				
I alt	2028.4	203.3	86.6	116.7
0 - 14	330.9	29.1	2.1	27.1
15 - 24	238.2	21.9	3.7	18.2
25 - 49	659.6	74.9	34.4	40.5
50 - 64	406.6	44.4	23.0	21.4
65 - 79	295.4	25.2	17.7	7.5
80 +	97.7	7.8	5.7	2.1
0 - 14	330.9	29.1	2.1	27.1
15 - 49	897.8	96.8	38.1	58.7
50 +	799.7	77.4	46.4	31.0
Gjennom- snittsalder	41.9	41.9	52.1	34.3
KVINNER				
I alt	2125.2	200.1	83.8	116.3
0 - 14	314.4	27.7	1.9	25.8
15 - 24	228.1	22.0	4.6	17.4
25 - 49	633.1	69.3	30.4	38.9
50 - 64	405.8	40.8	19.3	21.5
65 - 79	355.9	26.9	18.0	8.9
80 +	187.9	13.5	9.6	3.9
0 - 14	314.4	27.7	1.9	25.7
15 - 49	861.2	91.3	35.0	56.3
50 +	949.6	81.1	46.9	34.2
Gjennom- snittsalder	45.1	43.4	53.6	35.9

TABELL 6.4.a INNVANDRERE FRA INDUSTRILAND
REGISTRERT FOLKETALL 31/12 1987 Prosentfordeling

Alder	Hele befolkningen	I-land-innvandrere og etterkommere	Herav Innvandrere	Etterkommere
KVINNER OG MENN				
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	19.1	18.3	6.4	42.6
15 - 24	15.8	18.4	13.8	27.9
25 - 49	34.6	44.6	52.4	28.6
50 - 64	14.3	10.7	15.7	0.6
65 - 79	12.6	6.0	8.8	0.4
80 +	3.5	1.9	2.9	0.0
0 - 14	19.1	18.4	6.4	42.6
15 - 49	50.4	63.0	66.2	56.5
50 +	30.4	18.7	27.4	0.9
Gjennomsnittsalder	37.7	33.2	40.6	18.4
MENN				
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	19.8	18.9	6.7	41.6
15 - 24	16.4	18.1	13.2	27.4
25 - 49	35.9	47.5	56.9	29.9
50 - 64	14.2	9.9	14.8	0.7
65 - 79	11.3	4.6	6.8	0.4
80 +	2.4	1.1	1.7	0.0
0 - 14	19.8	18.8	6.7	41.6
15 - 49	52.3	65.6	70.0	57.3
50 +	27.9	15.5	23.2	1.1
Gjennomsnittsalder	36.3	32.1	39.1	19.0
KVINNER				
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	18.5	17.8	6.1	43.6
15 - 24	15.3	18.8	14.4	28.5
25 - 49	33.4	41.6	48.2	27.2
50 - 64	14.3	11.5	16.6	0.4
65 - 79	14.0	7.5	10.8	0.4
80 +	4.6	2.7	4.0	0.0
0 - 14	18.4	17.9	6.1	43.8
15 - 49	48.6	60.4	62.6	55.6
50 +	32.9	21.8	31.3	0.8
Gjennomsnittsalder	39.0	34.4	41.9	17.8

TABELL 6.4.b INNVANDRERE FRA INDUSTRILAND
FRAMSKREVET FOLKETALL 31/12 2030 (Alternativ L) Prosentfordeling

Alder	Hele befolkningen	I-land-innvandrere og etterkommere	Herav	
			Innvandrere	Etterkommere
KVINNER OG MENN				
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	15.9	16.0	2.3	28.7
15 - 24	11.1	10.7	4.8	16.1
25 - 49	31.6	37.4	38.2	36.7
50 - 64	19.9	19.1	27.7	11.1
65 - 79	16.0	13.7	21.1	6.9
80 +	5.5	3.1	5.9	0.6
0 - 14	15.9	16.0	2.3	28.7
15 - 49	42.7	48.1	43.0	52.8
50 +	41.3	35.9	54.7	18.5
Gjennomsnittsalder	42.9	40.9	52.0	30.2
MENN				
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	16.6	16.1	2.4	29.0
15 - 24	11.5	10.4	4.1	16.3
25 - 49	32.9	38.1	39.5	36.8
50 - 64	20.2	19.6	28.9	10.9
65 - 79	14.8	13.2	20.7	6.3
80 +	3.9	2.5	4.5	0.6
0 - 14	16.6	16.1	2.4	29.0
15 - 49	44.4	48.5	43.6	53.2
50 +	39.0	35.4	54.1	17.8
Gjennomsnittsalder	41.5	40.4	50.8	30.0
KVINNER				
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	15.3	15.9	2.3	28.3
15 - 24	10.7	10.9	5.5	15.9
25 - 49	30.4	36.7	36.8	36.5
50 - 64	19.6	18.5	26.4	11.2
65 - 79	17.0	14.3	21.6	7.5
80 +	7.0	3.8	7.3	0.5
0 - 14	15.3	15.9	2.3	28.3
15 - 49	41.1	47.6	42.3	52.4
50 +	43.6	36.5	55.4	19.2
Gjennomsnittsalder	44.3	41.1	52.4	30.8

TABELL 6.4.c INNVANDRERE FRA INDUSTRILAND
FRAMSKREVET FOLKETALL 31/12 2050 (Alternativ L) Prosentfordeling

Alder	Hele befolkningen	I-land-innvand-rere og etter-kommere	Herav Inn-vand-rere	Etter-kommere
KVINNER OG MENN				
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	15.5	14.1	2.3	22.7
15 - 24	11.2	10.9	4.9	15.3
25 - 49	31.1	35.7	38.0	34.1
50 - 64	19.6	21.1	24.8	18.4
65 - 79	15.7	12.9	21.0	7.0
80 +	6.9	5.3	9.0	2.6
0 - 14	15.5	14.1	2.3	22.7
15 - 49	42.3	46.6	42.9	49.4
50 +	42.1	39.3	54.8	28.0
Gjennom-snittsalder	43.6	42.6	52.8	35.1
MENN				
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	16.3	14.3	2.4	23.2
15 - 24	11.7	10.8	4.3	15.6
25 - 49	32.5	36.8	39.7	34.7
50 - 64	20.0	21.8	26.6	18.3
65 - 79	14.6	12.4	20.5	6.4
80 +	4.8	3.8	6.6	1.8
0 - 14	16.3	14.3	2.4	23.2
15 - 49	44.3	47.6	44.0	50.3
50 +	39.4	38.1	53.6	26.5
Gjennom-snittsalder	41.9	41.9	52.1	34.3
	41.92	37.04	48.69	25.74
KVINNER				
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	14.8	13.8	2.3	22.2
15 - 24	10.7	11.0	5.5	15.0
25 - 49	29.8	34.6	36.3	33.5
50 - 64	19.1	20.4	23.0	18.5
65 - 79	16.7	13.4	21.5	7.6
80 +	8.8	6.7	11.4	3.3
0 - 14	14.8	13.8	2.3	22.1
15 - 49	40.5	45.6	41.8	48.4
50 +	44.7	40.5	56.0	29.4
Gjennom-snittsalder	45.1	43.4	53.6	35.9

TABELL 6.5.a INNVANDRERE FRA 3. VERDEN
REGISTRERT FOLKETALL 31/12 1987. 1000

Alder	Hele befolkningen	Uten 3.v innvandrere og etterkommere	3.v-innvandrere og etterkommere	Herav Innvandrere Etterkommere	
MENN OG KVINNER					
I alt	4188.6	4121.9	66.7	53.6	13.1
0 - 14	801.3	778.1	23.2	11.6	11.6
15 - 24	662.6	649.5	13.1	12.2	0.8
25 - 49	1450.3	1423.1	27.2	26.6	0.7
50 - 64	597.0	594.6	2.4	2.4	0.0
65 - 79	529.8	529.1	0.7	0.7	0.0
80 +	147.6	147.5	0.1	0.1	0.0
0 - 14	801.0	777.8	23.2	11.6	11.6
15 - 49	2112.9	2072.6	40.3	38.8	1.5
50 +	1274.4	1271.2	3.2	3.2	0.0
Gjennomsnittsalder	37.7	37.9	23.3	27.1	7.8
MENN					
I alt	2070.5	2033.5	37.0	30.2	6.8
0 - 14	410.5	399.1	11.4	5.4	6.0
15 - 24	339.1	331.5	7.6	7.1	0.5
25 - 49	743.5	727.1	16.4	16.1	0.3
50 - 64	294.5	293.1	1.4	1.4	0.0
65 - 79	233.0	232.7	0.3	0.3	0.0
80 +	49.9	49.9	0.0	0.0	0.0
0 - 14	410.5	384.0	11.4	5.4	6.0
15 - 49	1082.6	1058.6	24.0	23.2	0.8
50 +	577.4	575.7	1.7	1.7	0.0
Gjennomsnittsalder	36.3	36.5	24.2	27.9	7.9
KVINNER					
I alt	2118.1	2088.4	29.7	23.4	6.3
0 - 14	390.8	378.9	11.9	6.2	5.6
15 - 24	323.5	318.0	5.5	5.1	0.4
25 - 49	706.8	696.0	10.8	10.5	0.3
50 - 64	302.5	301.4	1.1	1.1	0.0
65 - 79	296.8	296.4	0.4	0.4	0.0
80 +	97.7	97.6	0.1	0.1	0.0
0 - 14	390.5	393.8	11.8	6.2	5.6
15 - 49	1030.3	1014.0	16.3	15.6	0.7
50 +	697.0	695.5	1.5	1.5	0.0
Gjennomsnittsalder	39.0	39.3	22.1	26.0	7.7

TABELL 6.5.b INNVANDRERE FRA 3. VERDEN
FRAMSKREVET FOLKETALL 31/12 2030. (Alternativ L) 1000

Alder	Hele befolkningen	Uten 3.v innvandrere og etterkommere	3.v-innvandrere og etterkommere	Herav Innvandrere	Etterkommere
MENN OG KVINNER					
I alt	4443.0	4018.2	424.8	241.7	183.1
0 - 14	708.5	614.6	93.9	12.8	81.1
15 - 24	492.3	431.7	60.6	19.8	40.9
25 - 49	1405.6	1239.3	166.3	109.9	56.4
50 - 64	884.4	816.9	67.5	63.4	4.1
65 - 79	708.7	676.3	32.4	31.8	0.6
80 +	243.5	239.4	4.1	4.0	0.1
0 - 14	708.5	614.6	93.9	12.8	81.1
15 - 49	1897.9	1670.9	227.0	129.7	97.3
50 +	1836.6	1732.6	104.0	99.2	4.8
Gjennomsnittsalder	42.9	43.9	34.3	45.3	19.9
MENN					
I alt	2183.2	1950.4	232.8	139.1	93.7
0 - 14	363.3	315.1	48.2	6.6	41.6
15 - 24	251.5	219.7	31.8	10.9	20.9
25 - 49	717.5	623.3	94.2	65.4	28.8
50 - 64	441.7	402.5	39.2	37.1	2.1
65 - 79	323.9	306.3	17.6	17.3	0.3
80 +	85.3	83.5	1.8	1.7	0.0
0 - 14	363.3	315.1	48.2	6.6	41.6
15 - 49	969.0	843.0	126.0	76.3	49.7
50 +	850.9	792.3	58.6	56.2	2.4
Gjennomsnittsalder	41.5	42.3	34.9	45.1	19.8
KVINNER					
I alt	2259.8	2067.8	192.1	102.6	89.5
0 - 14	345.2	299.5	45.7	6.2	39.5
15 - 24	240.8	212.0	28.8	8.9	20.0
25 - 49	688.1	616.0	72.1	44.5	27.6
50 - 64	442.7	414.3	28.4	26.3	2.1
65 - 79	384.8	370.0	14.8	14.5	0.3
80 +	158.2	155.9	2.3	2.3	0.0
0 - 14	345.2	299.5	45.7	6.2	39.5
15 - 49	928.9	828.0	100.9	53.4	47.6
50 +	985.7	940.3	45.4	43.0	2.4
Gjennomsnittsalder	44.3	45.3	33.6	45.5	19.9

TABELL 6.5.c INNVANDRERE FRA 3. VERDEN
FRAMSKREVET FOLKETALL 31/12 2050. (Alternativ L) 1000

Alder	Hele befolkningen	Uten 3.v innvandrere og etterkommere	3.v-innvandrere og etterkommere	H e r a v Inn- vand- rere Etter- kommere	
MENN OG KVINNER					
I alt	4153.6	3551.9	601.7	280.5	321.1
0 - 14	645.3	520.9	124.4	12.8	111.6
15 - 24	466.3	385.0	81.3	19.8	61.5
25 - 49	1292.7	1076.0	216.7	109.3	107.4
50 - 64	812.4	709.9	102.5	69.3	33.1
65 - 79	651.3	590.6	60.7	53.5	7.1
80 +	285.6	269.5	16.1	15.8	0.3
0 - 14	645.3	520.9	124.4	12.8	111.6
15 - 49	1759.0	1461.0	298.0	129.0	169.0
50 +	1749.3	1570.0	179.3	138.7	40.6
Gjennomsnitt	43.6	44.7	36.9	49.4	26.0
MENN					
I alt	2028.4	1706.3	322.1	158.5	163.6
0 - 14	330.9	267.0	63.9	6.6	57.2
15 - 24	238.2	195.8	42.4	10.9	31.5
25 - 49	659.6	539.6	120.0	65.2	54.8
50 - 64	406.6	349.7	56.9	40.4	16.5
65 - 79	295.4	263.6	31.8	28.4	3.4
80 +	97.7	90.6	7.1	7.0	0.1
0 - 14	330.9	267.0	63.9	6.6	57.2
15 - 49	897.8	735.4	162.4	76.1	86.3
50 +	799.7	703.9	95.8	75.8	20.0
Gjennomsnitt	41.9	42.8	37.0	48.7	25.7
KVINNER					
I alt	2125.2	1845.6	279.6	122.0	157.6
0 - 14	314.4	253.9	60.5	6.2	54.3
15 - 24	228.1	189.2	38.9	8.9	30.0
25 - 49	633.1	536.4	96.7	44.0	52.7
50 - 64	405.8	360.3	45.5	28.9	16.6
65 - 79	355.9	327.0	28.9	25.2	3.8
80 +	187.9	178.9	9.0	8.8	0.2
0 - 14	314.4	253.9	60.5	6.2	54.4
15 - 49	861.2	725.6	135.6	52.9	82.7
50 +	949.6	866.1	83.5	62.9	20.6
Gjennomsnitt	45.2	46.5	36.7	50.4	26.2

TABELL 6.6.a INNVANDRERE FRA 3. VERDEN
REGISTRERT FOLKETALL 31/12 1987 Prosentfordeling

Alder	Hele befolkningen	Uten 3.v innvandrere og etterkommere	3.v innvandrere og etterkommere	Herav Innvandrere Etterkommere	
MENN OG KVINNER					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	19.1	18.9	34.8	21.6	88.5
15 - 24	15.8	15.8	19.6	22.8	6.4
25 - 49	34.6	34.5	40.8	49.6	5.0
50 - 64	14.3	14.4	3.7	4.5	0.0
65 - 79	12.6	12.8	1.0	1.2	0.0
80 +	3.5	3.6	0.2	0.2	0.0
Gjennomsnittsalder	37.7	37.9	23.3	27.1	7.8
MENN					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	19.8	19.6	30.7	17.8	88.1
15 - 24	16.4	16.3	20.5	23.6	6.8
25 - 49	35.9	35.8	44.3	53.2	5.1
50 - 64	14.2	14.4	3.7	4.5	0.1
65 - 79	11.3	11.4	0.7	0.8	0.0
80 +	2.4	2.5	0.1	0.1	0.0
Gjennomsnittsalder	36.3	36.5	24.2	27.9	7.9
KVINNER					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	18.5	18.1	39.9	26.6	89.0
15 - 24	15.3	15.2	18.4	21.8	6.0
25 - 49	33.4	33.3	36.5	45.0	5.0
50 - 64	14.3	14.4	3.6	4.5	0.0
65 - 79	14.0	14.2	1.4	1.7	0.0
80 +	4.6	4.7	0.3	0.3	0.0
Gjennomsnittsalder	39.0	39.3	22.1	26.0	7.7

TABELL 6.6.b INNVANDRERE FRA 3. VERDEN
FRAMSKREVET FOLKETALL 31/12 2030 (Alternativ L) Prosentfordeling

Alder	Hele befolkningen	Uten 3.v innvandrere og etterkommere	3.v- innvandrere og etterkommere	Herav Innvandrere	Etterkommere
MENN OG KVINNER					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	15.9	15.3	22.1	5.3	44.3
15 - 24	11.1	10.7	14.3	8.2	22.3
25 - 49	31.6	30.8	39.1	45.5	30.8
50 - 64	19.9	20.3	15.9	26.2	2.3
65 - 79	16.0	16.8	7.6	13.1	0.3
80 +	5.5	6.0	1.0	1.7	0.0
0 - 14	15.9	15.3	22.1	5.3	44.3
15 - 49	42.7	41.6	53.4	53.7	53.1
50 +	41.3	43.1	24.5	41.0	2.6
Gjennomsnittsalder	42.9	43.9	34.3	45.3	19.9
MENN					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	16.6	16.2	20.7	4.8	44.4
15 - 24	11.5	11.3	13.7	7.8	22.3
25 - 49	32.9	32.0	40.5	47.0	30.7
50 - 64	20.2	20.6	16.8	26.7	2.2
65 - 79	14.8	15.7	7.6	12.5	0.3
80 +	3.9	4.3	0.8	1.3	0.0
0 - 14	16.6	16.2	20.7	4.7	44.4
15 - 49	44.4	43.2	54.1	54.9	53.1
50 +	39.0	40.6	25.2	40.4	2.6
Gjennomsnittsalder	41.5	42.3	34.9	45.1	19.8
KVINNER					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	15.3	14.5	23.8	6.0	44.1
15 - 24	10.7	10.3	15.0	8.7	22.3
25 - 49	30.4	29.8	37.5	43.4	30.9
50 - 64	19.6	20.0	14.8	25.6	2.3
65 - 79	17.0	17.9	7.7	14.1	0.4
80 +	7.0	7.5	1.2	2.2	0.0
0 - 14	15.3	14.5	23.8	6.0	44.2
15 - 49	41.1	40.0	52.6	52.0	53.2
50 +	43.6	45.5	23.7	41.9	2.7
Gjennomsnittsalder	44.3	45.3	33.6	45.5	19.9

TABELL 6.6.c INNVANDRERE FRA 3. VERDEN
FRAMSKREVET FOLKETALL 31/12 2050 (Alternativ L) Prosentfordeling

Alder	Hele befolkningen	Uten 3.v innvandrere og etterkommere	3.v-innvandrere og etterkommere	Herav Innvandrere Etterkommere	
MENN OG KVINNER					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	15.5	14.7	20.7	4.6	34.7
15 - 24	11.2	10.8	13.5	7.1	19.2
25 - 49	31.1	30.3	36.0	38.9	33.5
50 - 64	19.6	20.0	17.0	24.7	10.3
65 - 79	15.7	16.6	10.1	19.1	2.2
80 +	6.9	7.6	2.7	5.6	0.1
0 - 14	15.5	14.7	20.7	4.6	34.8
15 - 49	42.3	41.1	49.5	46.0	52.6
50 +	42.1	44.2	29.8	49.4	12.6
Gjennomsnittsalder	43.6	44.7	36.9	49.4	26.0
MENN					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	16.3	15.6	19.8	4.2	35.0
15 - 24	11.7	11.5	13.2	6.9	19.3
25 - 49	32.5	31.6	37.3	41.2	33.5
50 - 64	20.0	20.5	17.7	25.5	10.1
65 - 79	14.6	15.5	9.9	17.9	2.1
80 +	4.8	5.3	2.2	4.4	0.1
0 - 14	16.3	15.6	19.8	4.2	35.0
15 - 49	44.3	43.1	50.4	48.0	52.8
50 +	39.4	41.3	29.7	47.8	12.2
Gjennomsnittsalder	41.9	42.8	37.0	48.7	25.7
KVINNER					
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	14.8	13.8	21.6	5.1	34.5
15 - 24	10.7	10.3	13.9	7.3	19.0
25 - 49	29.8	29.1	34.6	36.1	33.4
50 - 64	19.1	19.5	16.3	23.7	10.5
65 - 79	16.7	17.7	10.3	20.6	2.4
80 +	8.8	9.7	3.2	7.2	0.1
0 - 14	14.8	13.8	21.6	5.1	34.5
15 - 49	40.5	39.3	48.5	43.4	52.5
50 +	44.7	46.9	29.9	51.6	13.1
Gjennomsnittsalder	45.2	46.5	36.7	50.4	26.2

7. Generasjoner

7.1 Om generasjoner

Selv om Norge fører en politikk som skal gjøre det mulig for innbyggere med røtter i fremmede kulturer å bevare sin kulturelle identitet, er det klart at det etterhvert foregår en betydelig tilpasning, som vil gjøre at hver ny generasjon vil ha færre trekk som skiller den ut fra den øvrige befolkning enn den forrige. På denne bakgrunn kan det være av interesse å skjelne mellom de enkelte generasjoner av etterkommere i framskrivningene. Vi har gjennomført slike beregninger for etterkommerne etter innvandrere fra land i den tredje verden, siden det er dem som i utgangspunktet skiller seg sterkest ut fra resten av befolkningen. Beregningene er utført for framskrivningsalternativet L, som forutsetter en årlig nettoinnvandring fra land i den tredje verden på 5 000.

Siden bosettingen av innvandrere fra land i den tredje verden i noe omfang er så ny i Norge, er det også svært få som har mor født i Norge og mormor eller høyere ledd født i et land i den tredje verden.

Etterkommere i utgangsåret vårt er første generasjon i den forstand at de selv er født i Norge, men deres mødre er født i utlandet. Men i framskrivningene tar vi med alle etterfølgende generasjoner, slik at vi etterhvert får med stadig flere som har både mor og mormor født i Norge, og når vi kommer så langt fram som til år 2050, vil vi også ha med noen som har såvel mor som mormor og mormors mor født i Norge.

7.2 Beregninger

Ser vi på hvordan det samlede antall av innvandrere fra den tredje verden og deres etterkommere fordeler seg på generasjoner i årene 1987, 2000, 2015, 2030 og 2050, ser vi hvordan de som selv er innvandrere utgjør en stadig synkende andel av totalen, fra 80 prosent i 1987 til under halvparten, 47 prosent, i 2050 (Tabell 7.1). I antall vokser allikevel innvandrerbefolkningen gjennom hele beregningsperioden. Men veksttakten er sterkt avtakende, fra 6.2 prosent pr. år mellom 1987 og 2000 til 0.8 prosent pr. år fra 2030 til 2050.

Med en fast årlig nettoinnvandring vil bestanden av innvandrere nærme seg et konstant nivå, som den vil nå senest etter ca. 100 år, men som den vil være svært nær allerede i 2050.

Første generasjon av etterkommere, som i våre data er den eneste i 1987, var da 20 prosent av summen av innvandrere og etterkommere. Andelen vokser til 31 prosent i 2015, og blir liggende på dette nivået også i de to siste beregningsårene i tabell 7.1. Det betyr at denne generasjonen i resten av framskrivningsperioden vokser i antall i samme takt som hele gruppen av innvandrere og etterkommere. Prosentvis er veksten for denne generasjonen av etterkommere hele tiden sterkere enn veksten for innvandrerne, men også for dem avtar veksttakten, fra en årlig rate på 9.7 prosent mellom 1987 og 2000 til 1.7 mellom 2030 og 2050.

TABELL 7.1 INNVANDRERE OG ETTERKOMMERE FRA LAND I DEN TREDJE VERDEN
1987, 2000, 2015, 2030 OG 2050 FORDELING ETTER GENERASJON
Nettoinnvandring 5 000 pr. år. Begge kjønn

År	Innvand- rere og etter- kommere	Født i utlandet	Etterkommere, født i Norge				
			I alt	Mor født i utlandet	Mor født i Norge		
					Mormor født i utlandet	Mormor født i Norge	
						Oldemor født i utlandet	Oldemor født i Norge
1000							
1987	66.7	53.6	13.1	13.1	..	-	-
2000	162.3	116.7	45.6	43.6	2.0	-	-
2015	288.4	185.2	103.2	88.7	14.2	0.2	-
2030	424.8	241.7	183.1	131.5	48.2	3.5	-
2050	601.6	280.5	321.1	184.9	106.1	28.7	1.4
Prosent							
1987	100.0	80.3	19.7	19.7	..	-	-
2000	100.0	71.9	28.1	26.9	1.2	-	-
2015	100.0	64.2	35.8	30.8	4.9	0.1	-
2030	100.0	56.9	43.1	31.0	11.3	0.8	-
2050	100.0	46.6	53.4	30.7	17.6	4.8	0.2
Endring pr. år. Prosent							
1987- 2000	7.1	6.2	10.0	9.7	..	-	-
2000- 2015	3.9	3.2	5.6	4.8	14.2	..	-
2015- 2030	2.6	1.8	3.9	2.7	8.5	19.4	-
2030- 2050	1.8	0.8	2.9	1.7	4.0	11.1	25.6

De vi har med av annen generasjon av etterkommere, de som har mor født i Norge og mormor født i utlandet, er alle født etter 1987. I 2000 er det fremdeles bare 2000 i denne gruppen, men den vokser til 106 000 i 2050, og utgjør da 18 prosent av gruppen innvandrere og etterkommere. Tredje generasjon, som har mormor født i Norge og mormors mor født i utlandet begynner ikke å gjøre seg tallmessig gjeldende før godt over århundreskiftet, men vokser da raskt, og når opp i 5 prosent i 2050. Den fjerde generasjon av etterkommere, de som må gå helt til sin mormors mormor, eller tippoldemor, for å finne en innvandrer, vil så sent som i 2050 omfatte halvannet tusen personer, og fortsatt være en ubetydelig del av totalen.

Ser vi på vekstratene for de ulike gruppene, ser vi hvordan den årlige veksten for alle gruppene avtar. For innvandrerne avtar den årlige vekstraten fra 6 prosent i perioden 1987 - 2000 til 1 prosent i perioden 2030 - 2050. Denne gruppen nærmer seg en stabilisering når den årlige tilstrømningen er konstant. I alle periodene er veksten større i etterkommergruppene enn blant innvandrerne, og innenfor vårt framskrivningsperspektiv vokser de senere generasjoner sterkere enn de tidligere.

Gruppen innvandrere vokser gjennom en årlig tilvekst, spredt ut over aldersklassene, med særlig sterk konsentrasjon i aldrene 19 - 30 år, mens etterkommergenerasjonene bygges opp bare av tilvekster av nyfødte i aldersklasse 0, på samme måte som enhver befolkning uten nettoinnvandring. Dette fører til at gruppen innvandrere til enhver tid vil ha større andeler i de høyere aldersklassene enn den enkelte generasjon av etterkommere. (Tabell 7.2 og 7.3) Samtidig vil denne gruppen, så lenge innvandringsstrømmen er relativt ny og preget av aldersfordelingen ved innvandringstidspunktet, ha en yngre aldersfordeling enn den øvrige befolkning. Dette skyldes at det er få som er over 40 år når de innvandrer. Etterhvert som de innvandrete eldes vil, som vi har vist foran, andelene i de høyere aldersklassene øke raskere enn i den øvrige befolkning, og innvandrerne vil gå forbi i gjennomsnittsalder. Generasjonene av etterkommere, som bare vokser gjennom påfyll av nye fødselskull, vil til å begynne med ha ekstremt unge aldersfordelinger, og yngre jo høyere generasjonsnummer vi ser på. Selv i 2050 er 77 prosent av etterkommerne i tredje generasjon og 95 prosent av dem i fjerde under 15 år, og ingen i disse generasjonene vil være over 50 år.

TABELL 7.2 INNVANDRERE OG ETTERKOMMERE FRA LAND I DEN TREDJE VERDEN
1987, 2030 OG 2050 FORDELING ETTER GENERASJON OG ALDER
Nettoinnvandring 5 000 pr. år. Begge kjønn 1000

År Alder	Innvand- rere og etter- kommere	Født i utlandet	Etterkommere, født i Norge				
			I alt	Mor født i utlandet	Mor født i Norge		
					Mormor født i utlandet	Mormor født i Norge	
						Oldemor født i utlandet	Oldemor født i Norge
1987							
I alt	66.7	53.6	13.1	-	-	-	-
0 - 14	23.2	11.6	11.6	-	-	-	-
15 - 24	13.0	12.2	0.8	-	-	-	-
25 - 49	27.3	26.6	0.7	-	-	-	-
50 - 64	2.4	2.4	0.0	-	-	-	-
65 - 79	0.7	0.7	0.0	-	-	-	-
80+	0.1	0.1	-	-	-	-	-
2030							
I alt	424.8	241.7	183.1	131.5	48.2	3.4	0.0
0 - 14	93.9	12.8	81.1	43.8	34.0	3.2	0.0
15 - 24	60.6	19.8	40.8	30.5	10.1	0.2	-
25 - 49	166.3	109.9	56.4	52.4	4.1	0.0	-
50 - 64	67.5	63.4	4.1	4.1	-	-	-
65 - 79	32.4	31.8	0.6	0.6	-	-	-
80+	4.1	4.0	0.1	0.1	-	-	-
2050							
I alt	601.7	280.6	321.1	184.8	106.1	28.7	1.5
0 - 14	124.4	12.8	111.6	43.8	44.3	22.1	1.4
15 - 24	81.3	19.8	61.5	29.0	27.5	4.9	0.1
25 - 49	216.7	109.3	107.4	73.2	32.5	1.7	0.0
50 - 64	102.5	69.4	33.1	31.3	1.8	-	-
65 - 79	60.7	53.5	7.2	7.2	-	-	-
80+	16.1	15.8	0.3	0.3	-	-	-

TABELL 7.3 INNVANDRERE OG ETTERKOMMERE FRA LAND I DEN TREDJE VERDEN
1987, 2030 OG 2050 FORDELING ETTER GENERASJON OG ALDER
Nettoinnvandring 5 000 pr. år. Begge kjønn. Prosent

År alder	Innvand- rere og etter- kommere	Født i utlandet	Etterkommere, født i Norge				
			I alt	Mor født i utlandet	Mor født i Norge		
					Mormor født i utlandet	Mormor født i Norge	
						Oldemor født i utlandet	Oldemor født i Norge
1987							
I alt	100.0	100.0	100.0	-	-	-	-
0 - 14	34.8	21.6	88.6	-	-	-	-
15 - 24	19.5	22.8	6.4	-	-	-	-
25 - 49	40.8	49.6	5.0	-	-	-	-
50 - 64	3.7	4.6	0.0	-	-	-	-
65 - 79	1.0	1.2	0.0	-	-	-	-
80+	0.2	0.2	-	-	-	-	-
2030							
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	22.1	5.3	44.3	33.3	70.6	93.0	100.0
15 - 24	14.3	8.2	22.3	23.2	21.0	6.9	-
25 - 49	39.1	45.5	30.8	39.8	8.4	0.1	-
50 - 64	15.9	26.2	2.3	3.2	-	-	-
65 - 79	7.6	13.1	0.3	0.5	-	-	-
80+	1.0	1.7	0.0	0.0	-	-	-
2050							
I alt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
0 - 14	4.6	4.6	34.7	23.7	41.7	77.1	95.3
15 - 24	7.1	7.1	19.2	15.7	25.9	17.1	4.6
25 - 49	38.9	38.9	33.5	39.6	30.7	5.8	0.1
50 - 64	24.7	24.7	10.3	16.9	1.7	-	-
65 - 79	19.1	19.1	2.2	3.9	-	-	-
80+	5.6	5.6	0.1	0.2	-	-	-

DEL III. FORUTSETNINGER, DEFINISJONER OG GRUPPERINGER

8. Forutsetningene styrer resultatene

Framskrivningene i denne publikasjonen er utført ved hjelp av det vi kaller en vanlig kohort-komponent-modell med ettårige aldersklasser. Grunnelementet i denne modellen er sammenhengen mellom tallet på personer i de enkelte kjønns- og aldersklasser fra ett år til det neste: Tallet på personer i en gitt kjønns- og aldersklasse ved slutten av et gitt år er lik tallet på personer av samme kjønn i den ett år lavere aldersklasse ett år tidligere pluss netto tilflytting og minus dødsfall i den samme kjønns- og aldersklassen i løpet av året. Dette gjelder identisk for hver enkelt kjønns- og aldersklasser fra og med alder ett år og oppover. For alder 0 er tallet for hvert kjønn ved utgangen av et gitt år lik tallet på fødte av dette kjønn i løpet av året pluss netto tilflytting og minus dødsfall av barn av samme kjønn født i året. Også dette er en identitet som gjelder for enhver befolkning eller gruppe av mennesker.

For å kunne beregne mulige framtidige utviklingsbaner for befolkningen må vi nå ha en "utgangsbestand", der vi kjenner sammensetningen etter kjønn og alder på et visst "starttidspunkt". Dessuten må vi for hvert år i framskrivningsperioden ha tall for fødsler av gutter og piker og tall for netto tilflytting og dødsfall i hver kjønns- og aldersklasse.

I modellen bestemmes fødselstallene av ettårige fødselsrater for kvinner i de fødedyktige aldersklassene. Dødsfallene bestemmes av ettårige dødssansynligheter i de enkelte kjønns- og aldersklasser. Samlet netto tilflytting i det enkelte år stipuleres direkte, men fordeles på kjønn og alder med faste andeler.

Avgjørende for framskrivningenes forløp blir:

- hvordan vi definerer utgangsbestanden,
- hva vi forutsetter om de ettårige fødselsratene i framskrivningsperioden,
- hva vi forutsetter om de ettårige dødssansynlighetene i framskrivningsperioden,
- hva vi forutsetter om samlet årlig nettoinnvandring i framskrivningsperioden og
- hva vi forutsetter om den årlige nettoinnvandringens fordeling etter kjønn og alder.

Formålet med framskrivningene er ikke å komme nærmest mulig til det forløp som faktisk kommer til å finne sted, men å belyse konsekvensene av alternative muligheter for de betingelsene som kommer til å styre forløpet. I vårt tilfelle er det konsekvensene av alternative valg i innvandringspolitikken vi ønsker å belyse. Vi må da prøve ut alternativer som på den ene siden ikke er for langt utenfor det vi realistisk kan regne med, men som samtidig er så vidt forskjellige at de sprer seg over en vesentlig del av mulighetsområdet. For å forenkle, eller for å belyse styrken i en effekt, kan det allikevel være fordelaktig å beregne alternativer som totalt sett må betraktes som svært urealistiske. Eksempler på dette kan være at vi holder et høyt eller lavt (0) innvandretall fast gjennom en lang framskrivningsperiode.

Nå er det selvfølgelig ikke bare utviklingen i den framtidige nettoinnvandringen som er usikker. Det er derfor god grunn til å prøve ut alternative forutsetninger både om fruktbarhet, dødelighet og om nettoinnvandringens fordeling etter kjønn og alder. Det er godt mulig at konsekvensene av en gitt innvandringspolitikk vil avhenge på en betydningsfull måte av hva som skjer med fruktbarhet og eller dødelighet. Ulike fordelinger av nettoinnvandringen etter

kjønn og alder vil nødvendigvis være av betydning for utviklingen i innvandrerbefolkninger.

For ikke å få et for komplisert sett av sammenkoplete alternativer har vi allikevel ikke tatt med alternative forløp for andre elementer i modellen enn samlet nettoinnvandring. Vi har derfor prøvd å velge de forutsetninger som vi anser som mest plausible for de øvrige elementene. Disse valgene vil nødvendigvis vise seg å være mer eller mindre gale. Vi tror allikevel at hovedkonklusjonene i våre analyser vil være ganske robuste overfor feil av denne typen.

I analysen ser vi utviklingen i tall på innvandrere og deres etterkommere i forhold til størrelsen av den øvrige befolkning. Det innebærer at vi også må ha framskrivninger av denne. Her har vi bygget på SSBs beregninger fra 1987. (Texmon 1989)

9. Hvem er innvandrere?

Når vi ønsker å beskrive en gruppe av dem som på et gitt tidspunkt bor i landet som "innvandrere", er det klart at det er andre egenskaper ved dem vi er interessert i enn at de på et visst tidligere tidspunkt har vært bosatt utenfor landets grenser. I mange tilfelle er ikke dette engang en nødvendig egenskap, idet vi også er interessert i etterkommere etter personer som har innvandret fra utlandet. På den annen side vil vi i de fleste sammenhenger være lite interessert i å regne som innvandrere personer som har hele sin tilknytning til Norge, og bare midlertidig har vært bosatt i utlandet.

For å komme fram til nyttige definisjoner må vi gjøre det klart hvilke typer av egenskaper ved "innvandrerne" vi er interessert i. Dette vil igjen ha å gjøre med hvordan innvandrergruppene funksjonerer i tilflyttingssamfunnet og med de ulike former for gjensidig påvirkning mellom innvandrere og øvrig befolkning.

Vi har foran referert beregninger av innvandringens virkninger på utviklingen i samlet folketall. I forlengelsen av det kan en være interessert i innvandrerens betydning for utviklingen i storsamfunnet i forhold som økonomisk vekst, arbeidsmarked, utkant-sentrums-spennning osv.

I visse sammenhenger er en interessert i innvandrerens bånd til personer og institusjoner utenfor tilflyttingslandet: familie, hjemland, religionssamfunn ---.

En viktig type problemer gjelder innvandrerens tilpasning til tilflyttingssamfunnet. Oppkomsten av enklaver kan medføre spesielle problemer.

Like viktig er spørsmålet om hvordan tilflyttingssamfunnet kan tilpasse seg innflyttingen og tilstedeværelsen av innvandrene.

Behovene for samfunnsmessige tiltak er også avhengig av omfang og egenskaper ved innvandrerbefolkningene.

Egenskaper som er av betydning for hvordan prosessene forløper og hvordan problemer oppstår og eventuelt kan løses er:

nasjonalitet, språk, religion, kultur ellers (regler for framturen/klesdrakt, samkvem og forhold til samfunnsinstitusjoner), etniske særdrag, særlig hudfarge. (Paradoksalt nok er det de mest trivielle egenskaper som hudfarge og klesdrakt som er mest iøyenfallende, og derfor tilsynelatende skaper de største tilpasningsproblemer for mottakerbefolkningene.)

I hovedsak er de egenskapene som er viktige for innvandrerens og samfunnets tilpasning nær knyttet til det land der innvandrene har sin slektsmessige opprinnelse. I praksis kan derfor opprinnelsesland anvendes som kriterium for å gruppere innvandrerbefolkninger. Men hvilke land som eventuelt skal grupperes sammen vil avhenge av hvilke egenskaper man er interessert i; f.eks. gir religion andre grupperinger enn språk eller hudfarge.

10. Definisjoner¹

I våre beregninger har vi valgt å ta med grupper vi har definert som innvandrere og grupper vi har definert som etterkommere etter innvandrere. Som innvandrere har vi definert personer (registrert som) bosatt i Norge men født i et annet land.

Med en slik definisjon vil vi også få med som innvandrere personer som er født utenfor Norge av norske foreldre. Det vil i de fleste sammenhenger være lite ønskelig å regne disse som innvandrere. Men i det statistiske grunnmaterialet kan vi ikke skille disse fra de øvrige bosatte som er født i utlandet. Dette kan gi en viss overestimering av tallet på innvandrere som er tilstede i 1987 i forhold til den definisjonen vi ville foretrukket. Særlig vil det være personer født i Europa og USA av norske foreldre, som kommer med i utgangsbestanden for beregningene og gjør at vi får noe større tall for innvandrere fra disse landene enn vi ville fått etter den definisjonen vi helst ville brukt. Trolig gjør vi ingen stor feil ved å se bort fra problemet.

Tilvekst i en bestand av innvandrere vil vi måle med netto innvandring (minus dødsfall). Tall for den årlige nettoinnvandring i framskrivningsperioden blir stipulert som del av forutsetningene for beregningene. Men for å kunne velge forutsetninger som er av interesse må vi kunne sammenligne med regnskapstall for en periode før startåret for framskrivningene. Vi har ikke statistikk over inn- og utvandring etter flytternes fødeland. Men statistikken skjelner mellom norske og ikke-norske statsborgere. Den gir også spesifikasjoner etter kjønn, alder og fra/tilflyttingsland. Men vi vet ikke om noen av migrantene med norsk statsborgerskap er tidligere innvandrere. Vi vet heller ikke om noen av migrantene uten norsk statsborgerskap er født i Norge. Vi har gått ut fra at det her dreier seg om svært små tall fram til 1988, slik at det ikke påvirker statistikkens brukbarhet som utgangspunkt når vi skal vurdere valg av forutsetninger om nettoinnvandringen av personer født i utlandet for årene framover.

I mange sammenhenger er tall for innvandrere av interesse. Personer i disse massene må antas å ha en sterkere tilknytning til opprinnelseslandet og derfor være mer preget av innvandrernes særkjenner enn personer som er født og oppvokst i Norge. Dette vil særlig gjelde for personer som har tilbrakt en liten del av sitt liv i Norge. Men innvandrernes egenskaper overføres i større eller mindre grad til etterfølgende generasjoner, og i diskusjonen om innvandringspolitikken er ofte nettopp den ventede utvikling i massen av innvandrere og deres etterkommere et hovedmoment. Når vi skal studere utviklingen av "innvandrergupper" i samfunnet vil vi derfor også i mange sammenhenger være interessert i tall for etterkommere etter innvandrere i ett eller flere ledd. I framstillingen bruker vi i noen tilfeller uttrykkene "innvandrergruppe" eller "innvandrerbefolkning" når vi omtaler grupper av innvandrere og deres etterkommere under ett. Vi regner med at dette ikke vil føre til misforståelser.

Når vi skal definere gruppen av etterkommere etter innvandrere må vi ta stilling til hvordan vi skal gruppere barn der bare en av foreldrene er innvandrer. (Vi vil betegne parforhold der bare den ene av partene er innvandrer som "blandete forhold", og snakke om "blandet foreldreskap".) Her kan det sikkert anføres argumenter for ulike løsninger, kanskje avhengig

¹ Se Vassenden (1988) for en tallfesting av innvandrere i Norge etter ulike definisjoner.

av hvilke innvandrergupper og hvilke egenskaper ved dem en er interessert i. Uten for mange spekulasjoner har vi valgt en løsning som i alle fall er praktisk: Vi sier at en person er etterkommer, dersom moren er innvandrer eller etterkommer.

Barn i blandete forhold blir altså etterkommer bare hvis moren er innvandrer eller etterkommer. Hvis det blir født like mange barn i blandete forhold der moren men ikke faren er innvandrer eller etterkommer som i de der faren men ikke moren er innvandrer eller etterkommer, betyr dette at halvparten av barna i blandete forhold blir karakterisert som etterkommere og halvparten som ikke innvandrer-etterkommere. (I den grad det er systematiske forskjeller i tallet på barn i blandete forhold der moren er innvandrer eller etterkommer fra tallet der faren er i denne kategorien, vil denne skjevheten også gjenspeiles i fordelingen av barnetallet på etterkommere og ikke innvandrer-etterkommere. Vassenden og Østby (1989) viser at det i 1987 totalt sett ble født like mange barn med norsk mor og utenlandsk far, som med utenlandsk mor og norsk far.)

For den som er interessert i en maksimal definisjon er vårt valg kanskje ikke tilfredsstillende. Tilgjengelig statistikk for 1987 (Vassenden og Østby 1989) viser at fødsler der minst en av foreldrene var født i utlandet fordeler seg med en tredjedel på slike der bare faren er født i utlandet, en tredjedel der bare moren er født i utlandet og en tredjedel der begge foreldre er født i utlandet. Vi ville altså bare regnet to tredjedeler av disse barna som etterkommere etter innvandrere. Men fordelingen her er vesentlig forskjellig for fødsler der mor og eller far kommer fra et industriland og fødsler der en av partene kommer fra et utviklingsland. I den første gruppen er en av foreldrene født i Norge i 80 - 95 prosent av alle tilfelle, mens foreldrene i den andre gruppen stort sett begge er født i utlandet. (Vassenden og Østby, loc. cit.) Hvis tilsvarende forhold gjør seg gjeldende for etterkommere, d.v.s. at tendensen til giftermål innenfor gruppen er sterk for etterkommere etter innvandrere fra u-land, vil vår definisjon utelukke en relativt liten andel av dem som har røtter i slike land fra etterkommerbegrepet.

Tilsvarende vil vi kunne komme til å utelukke en betydelig andel av dem som har røtter i i-land.

Generelt er det vel grunn til å anta at jo mindre en gruppe skiller seg ut fra det øvrige samfunn, jo større er sjansen for blandet foreldreskap, og dermed for at barn av gruppens mannlige medlemmer skal falle utenfor vår definisjon av etterkommere. Men jo mindre en gruppe skiller seg ut fra det øvrige samfunn, jo mindre interessant blir den også som sosialt fenomen. Det er også slik at enhver annen definisjon av etterkommere enn den vi har valgt, så vidt vi kan se, vil gjøre beregningsarbeidet svært komplisert og ressurskrevende. Ved den valgte definisjon slipper vi å gjøre forsøk på å anslå tall for de blandete foreldreskap: alle barn av en kvinne som er innvandrer eller etterkommer er etterkommere og ingen andre. Personer som stammer fra en innvandrer bare gjennom minst ett mannlig ledd blir ikke regnet som innvandrer-etterkommer.

Vi må også ta stilling til hvor mange generasjoner etterkommere vi skal ta med. Det er ikke vår sak å ta stilling til om en person som har bodd hele eller mesteparten av sitt liv i Norge og som kanskje er norsk statsborger, skal regnes som innvandrer og medlem av en "innvandrerbefolkning". Vårt formål er å bidra til en viss realisme i den debatten som befatter seg med tallstørrelser for slike grupper. I framskrivningene har vi ikke satt noen grense for hvor mange generasjoner vi tar med. Fram til 2050 kan vi da, slik vi regner, få med tredje og

noen ganske få fjerde generasjons etterkommere etter innvandrere. Det betyr at våre innvandrere-etterkommere vil omfatte personer som vil være svært vanskelig å skjelve fra den øvrige befolkning, hvis man ikke kjenner deres slektshistorie. På den annen side vil jo da noen etterkommere fra blandete ekteskap kunne skille seg sterkt ut, uten at vi har regnet dem som innvandrere-etterkommere. I avsnitt 6.2 har vi gitt tall for etterkommere spesifisert etter generasjon.

Befolkningsstatistikken har tall for befolkningen fordelt etter fødeland. Men når vi vil fordele de som er født i Norge etter foreldrenes (evt. morens) fødeland møter vi store problemer. Vi må bruke en del skjønn, og vi må avstå fra å få med de som er født før ca. 1953. (Jfr. Vassenden 1988). Tall for de som har mor født i Norge og mormor født i utlandet eller kanskje bare mormors mor osv. finnes ikke. I utgangsbestanden for framskrivningene får vi derfor bare med som etterkommere personer som stort sett er under 35 år, og hvis mor er innvandrer. Hadde vi fått en bedre dekning av aldersklassene og fått med et større antall generasjoner ville det neppe gjort stor forskjell for tallet på innvandrere med røtter i mer eksotiske opprinnelsesland. Etter folketellingen 1960 hadde Norge 2 1/2 tusen innbyggere som var født i land i den tredje verden, og så langt spesifikasjonene går, tyder statistikken på at tallet i 1950 og tidligere var under halvparten av dette. Det betyr at tallet på nye etterkommere trolig lå nærmere 50 enn 100 pr. år og at samlet bestand i 1960 neppe var mange tusener. Samlet tall på personer født i utlandet var 62 000 i 1960 og hadde nok ikke vokst fullt så sterkt som tallet på innbyggere født i den tredje verden. Det betyr at vi først og fremst i tallene for 1987 nok mister en del som etter våre definisjoner hørte til både første og senere generasjoner av etterkommere, og at dette i det alt vesentlige dreier seg om etterkommere etter innvandrere fra industriland. Men hadde vi fått dem med, ville vi ha kommet til å karakterisere som innvandrere-etterkommere personer som i de fleste sammenhenger ville ha svært perifer interesse i en analyse av "innvandrerbefolkninger". (I en fotnote til avsnitt 5.1 refererer vi anslagsberegninger som kan tyde på at tallet på personer med mor født i utlandet kan være undervurdert med så mye som 32 000 i registertallene for 1987. Det ville gitt en øking på bort i mot 2/3 av tallet på etterkommere etter innvandrere fra industriland, og en tredobling av antallet av disse i aldersklassene over 25 år. Vi må imidlertid regne med store feilmarginer på disse anslagene, både oppover og nedover.)

Statsborgerskap har vi i våre definisjoner bare brukt i spesifikasjonene av de historiske grunnlagstallene for nettoinnvandring, som vi har gått ut fra når vi har valgt forutsetninger om nettoinnvandring i beregningsalternativene. Ved å skille nettoinnvandringen av utenlandske statsborgere ut fra samlet nettoinnvandring får vi et substitutt for en deling etter fødested, som statistikken ikke gir grunnlag for.

I mange sammenhenger kan imidlertid statsborgerskap være et viktig kjennetegn. En definisjon av innvandrere som personer uten statsborgerskap i landet hvor de bor vil i forhold til vår definisjon utelukke personer som er født i utlandet uten norsk statsborgerskap, men har oppnådd dette senere. Til gjengjeld vil det omfatte personer som er født i Norge uten norsk statsborgerskap og ikke har oppnådd dette senere. Ved utgangen av 1987 var det bosatt 162 000 innvandrere i Norge etter vår definisjon, mens det var bosatt 124 000 som ikke hadde norsk statsborgerskap.

Når vi ikke har gjort bruk av en definisjon etter statsborgerskap, skyldes det både at vi tror de to andre definisjonene er mer hensiktsmessige for mange formål, og rent praktiske hensyn: Med statsborgerskap som kriterium for innvandrerstatus ville vi få innvilging av norsk stats-

borgerskap som en endringsfaktor i tillegg til migrasjon, død og fødsler. Beregningsmessig ville vel en avgangsfaktor i tillegg til død kunne håndteres, men også valget av forutsetninger for denne avgangen ville bli vanskelig.

Det siste definisjonsspørsmål vi må ta stilling til er hvilke delbefolkninger av innvandrere vi skal operere med. Dette er et spørsmål der svaret i høy grad avhenger av formålet med analysen. I den norske debatten har tall for samtlige innvandrere, tall for innvandrere fra bestemte grupper av land ("U-land"), tall for enkeltland og tall for spesielle religionssamfunn vært brukt om hverandre, og tildels slik at tall for de mer omfattende begreper er brukt som argumenter med referanse til de mer avgrensede.

For ikke å få et for stort opplegg valgte vi i de norske beregningene å begrense oss til følgende tre grupper:

- alle innvandrere,
- innvandrere med røtter i land i "Den tredje verden", definert som Tyrkia, alle land i Afrika og Asia og dessuten alle land i Nord- og Syd-Amerika utenom USA og Canada,
- innvandrere med røtter i Pakistan.

Vi valgte å spesifisere innvandrere med røtter i land i Den tredje verden fordi mye av diskusjonen synes å dreie seg spesielt om dem. Innvandrere med røtter i Pakistan valgte vi å spesifisere fordi det er den største gruppe av innvandrere med røtter i et enkelt land i den tredje verden.

Vår spesifikasjon av land i den tredje verden, "u-land" kan diskuteres. Mest iøyenfallende er det kanskje at vi ikke har tatt med noen land i Oceania. Men i 1990 var det i Norge bosatt 321 innbyggere som var født i land i Oceania utenom Australia, og i dette tallet inngår personer født i New Zealand. En kan også spørre om Japan bør regnes til den tredje verden, slik vi har gjort. I 1990 var det i Norge 653 innbyggere som var født i Japan, så heller ikke her får det særlig betydning hvilket valg en treffer.

11. Forutsetninger for framskrivningene

Framskrivningsperioden er fram til år 2050 med 1988 som det første beregningsåret.

Utgangsbestanden for hver av de tre gruppene vil bestå av innvandrere, definert som bosatte i Norge ved utgangen av 1987, som var født uten norsk statsborgerskap i et land i gruppen og etterkommere, definert som bosatte, født i Norge av en mor som er født i et land i gruppen. I noen av framskrivningene ser vi bare på innvandrere. Da holder vi også etterkommerne utenfor i utgangsbestanden.

Flytting er definert som nettoinnvandring. Avhengig av hvem som flytter inn og hvem som flytter ut, kan det samme tallet for netto-innvandring være resultatet av ulike endringer i størrelse og sammensetning av tallet på innvandrere som bor i landet. Siden vi ikke har tall for inn- og utvandring etter fødested, har vi brukt statistikken for netto-innvandring av utenlandske statsborgere som utgangspunkt for å velge forutsetninger om netto-innvandring. Hvis det er netto utflytting av skandinaver og netto innflytting av asiater, kan sammensetningen av innvandrerbefolkningen endre seg sterkt, uten at netto-innvandringen er stor. På tilsvarende måte kan alderssammensetningen i en gitt gruppe av innvandrere endre seg uten at dette går fram av tallene for samlet netto-innvandring til gruppen. I våre beregninger har vi tatt hensyn til slike faktorer når det gjelder kjønn og alder og bredt definerte grupper etter etnisk-geografisk bakgrunn. Derimot har vi ikke spesifisert endringer i sammensetning av innvandrergruppene etter opprinnelsesland eller verdensdel. Vi har heller ikke kunnet ta hensyn til kjennetegn som varigheten av opphold i Norge. Jo større gjenutvandring det er i en gruppe av innvandrere, jo kortere vil den gjennomsnittlige tid medlemmene av gruppen har oppholdt seg i Norge være.

Jo større gjenutvandringen er, jo mindre nettoinnvandring vil det svare til en gitt bruttoinnvandring. Dette kan få betydning for tallet på bosatte innvandrere, dersom det er bruttoinnvandringen som reguleres. Vi vet at en betydelig andel av innvandrerne fra industriland gjenutvandrer, mens veksten i innvandrergruppene fra land i den tredje verden ennå så ny at vi ikke vet om vi kan regne med en sterkt stigende gjenutvandring som følge av veksten i innvandringen fra disse landene.

Både samlet og for de gruppene av innvandrere som er av spesiell interesse her faller utviklingen i nettoinnvandringen siden 1980 i tre klare trinn:

TABELL 11.1 GJENNOMSNIITTLIG NETTOINNVANDRING PR. ÅR AV NORSKE OG IKKE-NORSKE STATSBOGGERE TIL NORGE 1981-1988:

Periode	I alt	Norske statsborgere	Ikke-norske statsborgere			
			I alt	Fra I-land	Fra 3. verden I alt	Fra Paki-stan
1981-84	4741	-994	5734	2954	2780	356
1985/86	6839	-908	7747	3650	4097	378
1987/88	11956	-2506	14462	3538	10924	884
1989	-1453	-9274	7821	-805	8626	916

Både samlet og for alle gruppene av ikke-norske statsborgere har det vært en sterk stigning i nettoinnvandringen gjennom hele perioden fram til og med 1988. Særlig har innvandringen fra land i den 3. verden vært eksepsjonelt høy i 1987 og 1988. For nettoinnvandring fra land i den 3. verden var tallet betydelig redusert i 1989, men var fortsatt nesten dobbelt så høyt som det høyeste tallet før 1987. Nettoinnvandringen av statsborgere fra industri-land, som heller ikke var særskilt høy i de to foregående årene, slo om i nettoutvandring i 1989. For norske statsborgere var det nettoutvandring gjennom hele tiåret. Den økte sterkt, særlig i 1989, da den mer enn oppveiet innvandringen av utenlandske statsborgere, slik av vi alt i alt fikk registrert nettoutvandring fra Norge for første gang siden 1970.

Valget av forutsetninger om den årlige nettoinnvandring for de ulike gruppene er et kjernepunkt i disse beregningene. Bare hvis de politikkvalg de innebærer er interessante som praktiske eller hypotetiske muligheter, er beregningsresultatene av interesse. Vi har truffet våre valg ut fra overveielser om dette. Men vi har ingen garanti for at våre valg er vellykket. Andre kunne truffet andre valg. Den som gjør bruk av resultatene må derfor gjøre seg opp sin egen mening om hvorvidt våre alternativer er interessante.

Definisjonen av innvandrere er av betydning ved fastlegging av utgangsbestandene og for en bedømmelse av om forutsetningene er interessante. Men for de framskrevne tallene er det for såvidt uten betydning om en tenker seg at de forutsatte nettoinnvandringstall gjelder personer som er utenlandsk fødte eller personer som ved flyttetidspunktet er fremmede statsborgere.

I beregningene har vi for hver gruppe valgt to alternativer for en fast årlig nettoinnvandring i hele framskrivningsperioden, et høyt (H) og et lavt (L).

For samlet nettoinnvandring av fremmede statsborgere og for nettoinnvandring fra land i den 3. verden ligger tallene i høyalternativet noe under nivået fra 1987/88, men høyt i forhold til nivået ellers i 80-årene. Tallene er henholdsvis 12 000 og 9 000. Også for lavalternativene ligger våre valg, 8 000 for samlet nettoinnvandring av fremmede stats-

borgere og 5 000 for statsborgere fra land i den 3. verden, i overkant av tallene for 80-årene, om en ser bort fra de to rekordårene. For nettoinnvandringen fra Pakistan er høyalternativet 1 000 og lavalternativet 500 pr. år.

Hovedinteressen ved beregningene har vært å få fram tall for konsekvensene av alternative politikkvalg for tallet på innvandrere totalt og for tallet på innvandrere fra land i den 3. verden. Tall for innvandrere fra industriland kommer i beregningene fram som differenser mellom totaltall og tall for innvandrere fra den 3. verden. Siden denne differansen, 3 000, er den samme mellom de forutsatte nettoinnvandringstall i høyalternativet som i lavalternativet, faller disse to alternativene sammen for innvandrere fra industriland.

I tillegg til høy- og lav- alternativene har vi dessuten beregnet et sett alternativer, der nettoinnvandringen er satt lik null (Alternativ 0), for å få anslag på de demografiske konsekvenser av fødsler og dødsfall i den innvandrerbefolkning som allerede er tilstede i landet.

Vi regner med at innvandringen også i framtida vil kunne styres av myndighetene. For å kunne studere virkningene av slik kontroll har vi også beregnet et alternativ for innvandringen fra den tredje verden, der vi forutsetter en fast årlig nettoinnvandring på 5 000 pr. år (som i alternativ L) fram til år 2008. Da vil størrelsen av denne delen av innvandrerbefolkningen etter vår definisjon være kommet opp i fem prosent av samlet folkemengde, og vi forutsetter at nettoinnvandringen fra den tredje verden fra og med år 2009 og ut framskrivningsperioden blir redusert til 2 000 pr. år. (Alternativ R, d.v.s. "Redusert"). Mange forhold, blant annet regler om familiegjening, vil kunne gjøre det vanskelig å gjennomføre en slik reduksjon fra ett år til det neste. Konsekvensene av en reduksjon kommer nok allikevel klarest fram på denne måten.

Vi får da de alternativene for den årlige nettoinnvandringen av utenlandske statsborgere som vi også har spesifisert i kapittel 4:

FORUTSETNINGER OM ÅRLIG NETTOINNVANDRING

Alternativ	Periode	alle	Innvandrere		
			fra I-land	fra 3. verden	fra Pakistan
H(Høy)	1988-2050	12 000	(3 000	9 000	1 000
L(Lav)	1988-2050	8 000	(3 000	5 000	500
0	1988-2050	0	0	0	0
R(Redusert)	1988-2008	5 000	..
	2009-2050	2 000	..

I beregningsgrunnlaget må samlet nettoinnvandring være fordelt etter kjønn og ett-årige aldersklasser. Som fordelingsnøkkel har vi brukt fordelingen av nettoinnvandringen i perioden 1984-88. Særlig fordi innvandringen til Norge varierer etter land og årsak, er sammensetningen etter alder og kjønn svært variabel, og forutsetningen om konstante andeler etter kjønn og alder er nok derfor et betydelig usikkerhetsmoment i våre framskrivninger. Gjennom virkningene på kvinneandelene i innvandrergruppene har dette også konsekvenser for beregningene av fødsler blant innvandrere.

Fruktbarhet. En undersøkelse av fruktbarheten blant innvandrerkvinner i Norge (kvinner født i utlandet) er gjennomført av Vassenden og Østby (1989). Resultatene samsvarer med det vi vet fra andre land: Fruktbarheten blant nylig innvandrete ligger i den første tiden etter innvandringen høyere enn i befolkningen ellers, og betydelig høyere for innvandrere fra den tredje verden. Men særlig for innvandrere fra land med spesielt høy fruktbarhet (Pakistan, Tyrkia og Marokko) synker fruktbarheten raskt med varigheten av oppholdet i Norge.

Ved valg av fruktbarhetsforutsetninger har vi bygget på disse resultatene: Vi tar utgangspunkt i nivåer i 1988 som svarer til de observerte gjennomsnitt, men forutsetter at fruktbarheten synker utover i beregningsperioden, både som følge av at gjennomsnittlig oppholdstid for innvandrerbefolkningene øker og fordi fruktbarhetsnivåene i fraflyttingslandene etterhvert antas å synke. Vi har forutsatt en noe ulik årlig endringstakt i periodene før og etter år 2000, og regnet med en stabilisering fra år 2015. I FN's framskrivninger av folkemengden i verden (United Nations 1989) er det antatt at fruktbarheten vil nærme seg reproduksjonsnivået, med litt ulik hastighet i ulike regioner (Middelvarianten).

Vi har regnet med samme fruktbarhetsutvikling for innvandrere og alle generasjoner av etterkommere i den enkelte gruppe i det enkelte kalenderår, og vi forutsetter proporsjonale endringer i de aldersspesifikke fruktbarhetsratene.

Når vi framskriver tallet på bare innvandrere setter vi formelt fruktbarheten til null, siden barna ikke blir innvandrere.

Tabellen viser hva samlet fruktbarhetstall etter våre forutsetninger vil være for de ulike grupper av innvandrere og etterfølgere i 1987, 2000 og i årene fra 2015 til 2050. (Fruktbarhetsutviklingen for innvandrere fra industriland er implisitt bestemt av utviklingen i fruktbarhet for alle og for innvandrere fra den 3. verden).

SAMLET FRUKTBARHETSTALL

INNVANDRERGRUPPE	1987	2000	2015
Alle	2.20	2.0	1.8
3. verden	3.06	2.4	2.1
Pakistan	4.91	3.6	2.1

Dødelighet. Vi har ikke statistikk over dødeligheten blant innvandrere, og har ikke noe grunnlag for å anta at den vil atskille seg fra dødeligheten i befolkningen ellers. Vi har derfor forutsatt samme nivå og utvikling i de kjønns- og aldersspesifikke dødelighetsrater som i framskrivningene for hele befolkningen i 1987 (justert for forskyvningen i startår).

Totalbefolkningen. For å kunne se utviklingen i innvandrerbefolkningene må vi også ha anslag for utviklingen i samlet folketall. Vi har brukt Statistisk sentralbyrås beregninger fra 1987, alternativet K387 med nettoinnvandring 10 000 pr. år, K187 med nettoinnvandring 5 000 pr. år og KB87 med 0 i nettoinnvandring (ekstrapolert fra 2015 til 2050) (Texmon 1989) Vårt alternativ H, med nettoinnvandring på 12 000 utenlandske statsborgere pr. år, svarer til K387-alternativet som har en samlet årlig nettoinnvandring på 10 000, dersom vi forutsetter en netto utvandring av norske statsborgere på 2 000 pr. år. En årlig nettoinnvandring på 8 000 utenlandske statsborgere, som i vårt alternativ L, vil svare til en samlet nettoinnvandring på 5 000, som i K187, dersom nettoutvandringen av norske statsborgere settes til 3 000. (Opp til slutten av 1980-årene lå den årlige nettoutvandring av norske statsborgere omkring 1 000, men viste betydelig oppgang de siste par årene). Ulikheter av den størrelse det kan være tale om i anslagene for den totale folkemengde vil ikke gi seg utslag i størrelsesnivået for innvandrerandelene.

I framskrivningene for totalbefolkningen er fruktbarheten forutsatt uendret på nivået fra 1986, med et samlet fruktbarhetstall på 1,71, gjennom hele framskrivningsperioden. Etter 1986 har fruktbarheten fortsatt å øke i Norge, og samlet fruktbarhetstall i 1989 var nærmere 1,9. En framskrivning basert på dette tallet ville gitt noe høyere tall for totalbefolkningen utover i framskrivningsperioden, og følgelig lavere innvandrerandeler, særlig mot slutten av perioden. (Se f. eks. Texmon og Østby, 1989) De overslag vi har kunnet gjøre tyder på at en øking av samlet fruktbarhetstall til et nivå lik 2,0 fra år 2 000 av ville gitt mellom 15 og 20 prosent høyere anslag for befolkningstallet i 2050 enn de vi regner med her. Det ville bety at en beregnet innvandrerandel på 30 prosent ville bli redusert til 25-26, og en andel på 20 til ca. 17.

12. Framskrivningsalternativene

Vi har altså spesifisert tre grupper av innvandrere etter opprinnelsesland:

- alle utenom Norge
- 3. verden
- Pakistan

Vi kan da ved enkel subtraksjon finne gruppen av alle fra land utenom Norge og utenom land i den tredje verden. Vi skal for korthets skyld bruke betegnelsen innvandrere fra I-land om disse

For hver gruppe har vi framskrevet utviklingen 1988 - 2050 for innvandrere og etterkommere i følgende alternativer:

BEREGNINGSSALTERNATIVER

INNVANDRERE OG ETTERKOMMERE	ÅRLIG NETTOINNVANDRING			
	HØY	LAV	0	REDUSERT*
ALLE	X	X	X	X
INNVANDRERE	X	X	#	.
ETTERKOMMERE	+	+	#	.
BOSATTE 1987 og INNV. ETTER 1987	X	X	.	.
BOSATTE 1987	.	.	+	.
ETTERKOMMERE ETTER BOSATTE 1987	.	.	+	.

* Bare for innvandrere fra den tredje verden .

Her er "bosatte 1987" innvandrere og etterkommere bosatt i Norge ved utgangen av 1987. Direkte utregnede alternativer er markert med X, alternativer som framkommer ved enkel subtraksjon av de direkte beregnede er merket med +, mens alternativene som er merket med # er anslått ved en nokså enkel ekstrapolasjonsprosess. Disse kom ikke med i vårt beregningsprogram. (De kan etterberegnes etter samme opplegg som for de øvrige beregningene, men vi tror anslagene vi har brukt er tilstrekkelig nøyaktige.)

For innvandrere fra den tredje verden har vi i tillegg til beregningene under lavalternativet også tilsvarende beregninger under alternativet med redusert innvandring etter 2008 (R).

REFERANSER

NOU 1984: 26 "Befolkningsutviklingen" Universitetsforlaget

Sevaldson, Per, Inger Texmon og Lars Østby (1991): "Innvandring. Utfordring for prognosemakerne. Noen synspunkter" I Nordisk statistisk sekretariat: Tekniske rapporter 53: "Nordiska seminariet om prognoser. Drammen, Norge, 24 - 26 april 1990". København 1991.

Texmon, Inger (1989): "Population projections 1987-2050. National and regional figures" Interne notater 89/28 Statistisk sentralbyrå

Texmon, Inger og Lars Østby(1989): "Innvandringens betydning for befolkningsutviklingen i Norge" Rapporter 89/4 Statistisk sentralbyrå

United Nations (1989): "World Population Prospects 1988" Population Studies No 106, New York

Vassenden, Kåre (1988): "Hvor mange utlendinger er det i Norge?" Samfunnsspeilet nr. 3 - 1988

Vassenden, Kåre og Lars Østby (1989): "Barnetall og fruktbarhet blant innvandrere i Norge" Samfunnsspeilet nr. 2 - 1989, Statistisk sentralbyrå

Utkommet i serien Rapporter fra Statistisk sentralbyrå etter 1. januar 1990 (RAPP)

*Issued in the series Reports from the Central Bureau of Statistics
since 1 January 1990 (REP)*

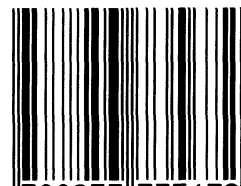
ISSN 0332-8422

Nr. 89/5 Statistisk sentralbyrå Hovedtrekk i arbeidsprogrammet for 1989. 1989-53s. (RAPP; 89/5) 60 kr ISBN 82-537-2720-8	Nr. 90/3 Nasjonale og regionale virkninger av ulike utviklingslinjer i norsk jordbruk/Ådne Cappelen, Stein Inge Hove og Tor Skoglund. 1990-88s. (RAPP; 90/3) 45 kr ISBN 82-537-2890-5
- 89/6 Utbyggingsregnskap Dokumentasjon av metode og resultater fra prøveregnskap 1986 og 1987/Øystein Engebretsen. 1989-58s. (RAPP; 89/6) 70 kr ISBN 82-537-2724-0	- 90/4 Arbeidstilbudet i MODAG En analyse av utviklingen i yrkesdeltakingen for ulike sosiodemografiske grupper/ Kjersti-Gro Lindquist, Liv Sannes og Nils Martin Stølen. 1990-178s. (RAPP; 90/4) 85 kr ISBN 82-537-2911-1
- 89/21 Kommunchelsetjenesten Årstatistikk for 1988. 1990-83s. (RAPP; 89/21) 70 kr ISBN 82-537-2870-0	- 90/5 Utsyn over helsetjenesten Endringer i ressursbruk og aktivitet/Anders Barstad og Arne S. Andersen. 1990-133S. (RAPP; 90/5) 75 kr ISBN 82-537-2914-6
- 89/22 Energisubstitusjon i treforedlingssektoren/Torstein Bye og Tor Arnt Johansen. 1990-40s. (RAPP; 89/22) 60 kr ISBN 82-537-2873-5	- 90/6 Who has a Third Child in Contemporary Norway? A Register-Based Examination of Socio-demographic Determinants/Øystein Kravdal. 1990-100s. (RAPP; 90/6) 75 kr ISBN 82-537-2919-7
- 89/23 Struktur og egenskaper ved en MSG-modell med Armingtonrelasjoner/Erling Holmøy og Tor Jakob Klette. 1990-99s. (RAPP; 89/23) 70 kr ISBN 82-537-2872-7	- 90/7 Helsetilstanden i Norge Status og utviklingstrekk. 1990-95s. (RAPP; 90/7) 70 kr ISBN 82-537-2924-3
- 90/1 Naturressurser og miljø 1989 Energi, fisk, skog, jordbruk, luft, ressursregnskap og analyser. 1990-136s. (RAPP; 90/1) 75 kr ISBN 82-537-2918-9	- 90/8 International Migration to Norway, 1988 Report for the Continuous Reporting System of Migration of OECD (SOPEMI) <i>Internasjonal flytting til Norge En rapport til OECDs Continuous Reporting System of Migration (SOPEMI)</i>/Lars Østby. 1990-66s. (RAPP; 90/8) 70 kr ISBN 82-537-2928-6
- 90/1A Natural Resources and the Environment 1989 Energy, Fish, Forests, Agriculture, Air Resource Accounts and Analyses. 1990-144s. (RAPP; 90/1A) 75 kr ISBN 82-537-2931-6	
- 90/2 Region-2 En modell for regionaløkonomisk analyse/Knut Sørensen og Jøran Toresen. 1990-76s. (RAPP; 90/2) 70 kr ISBN 82-537-2880-8	

Nr. 90/9 Informasjon om nasjonalregnskapet Dokumentasjonsnotater, publikasjoner og andre viktige referanser/Erling Joar Fløttum. 1990-41s. (RAPP; 90/9) 60 kr ISBN 82-537-2932-4 - 90/10 Flytting og arbeidsmarked i fylkene 1972-1986/Lasse Sigbjørn Stambøl. 1990-111s. (RAPP; 90/10) 75 kr ISBN 82-537-2935-9 - 90/11 Totalregnskap for fiske- og fangstnæringen 1984-1987. 1990-38s. (RAPP; 90/11) 60 kr ISBN 82-537-2944-8 - 90/12 Produktivitetsutviklingen i meieri-sektoren/Ann-Lisbet Brathaug og Anders Harildstad. 1990-75s. (RAPP; 90/12) 70 kr ISBN 82-537-2969-3 - 90/13 Skatter og overføringer til private Historisk oversikt over satser mv. Årene 1975-1990. 1990-67s. (RAPP; 90/13) 50 kr ISBN 82-537-2970-7 - 90/14 Husholdningens konsum av ikke-varige konsumgoder. 1990-102s. (RAPP; 90/14) 75 kr ISBN 82-537-2979-0 - 90/15 Regionale arbeidsmarkeds- og befolkningsframskrivninger/Tor Skoglund, Lasse S. Stambøl og Knut Ø. Sørensen. 1990-72s. (RAPP; 90/15) 70 kr ISBN 82-537-2981-2 - 90/16 Etterspørselen etter varige konsumgoder/Knut A. Magnussen. 1990-78s. (RAPP 90/16) 70 kr ISBN 82-537-2983-9 - 90/17 Aktuelle skattetall 1990 <i>Current Tax Data</i>. 1990-46s. (RAPP; 90/17) 60 kr ISBN 82-537-2985-5 - 90/18 Kommunchelsetjenesten Årsstatistikk for 1989. 1990-81s. (RAPP; 90/18) 70 kr ISBN 82-537-2990-1	Nr. 90/19 SIMJAR 2 Simuleringsmodell for nitrogenavrenning i jordbruket Dokumentasjon/Henning Høie, Bård Lian og Jon Åge Vestøl. 1990-105s. (RAPP; 90/19) 75 kr ISBN 82-537-2992-8 - 90/20 Importmodellen i MODAG og KVARTS/Ingvild Svendsen. 1990-54s. (RAPP; 90/20) 70 kr ISBN 82-537-2997-9 - 90/21 Kvinner og menn i Norge. 1990-60s. (RAPP; 90/21) 70 kr ISBN 82-537-2999-5 - 90/22 Institusjoner for eldre 1989. Vedlegg om institusjoner for barn og ungdom og institusjoner for rusmiddelbrukere/Espen Sjøbye. 1990-92 s. (RAPP;90/22) 70 kr ISBN 82-537-3004-7 - 90/23 Holdninger til norsk utviklingshjelp og kunnskaper om de forente nasjoner 1990 <i>Attitudes to Norwegian development assistance and knowledge of the United Nations</i>. 1990-131s. (RAPP; 90/23) 90 kr ISBN 82-537-3010-1 - 90/24 International Migration to Norway 1989 Report for Sopemi (OECD) <i>Internasjonal flytting til Norge</i>. 1990-82s. (RAPP; 90/24) 80 kr ISBN 82-537-3020-9 - 91/1 Naturressurser og miljø 1990 Energi, luft, fisk, skog, jordbruk, holdninger til miljøproblemer, OECDs miljøtilstandsrapport. Ressursregnskap og analyser. 1991-160s. (RAPP; 91/1) 90 kr ISBN 82-537-3024-1 - 91/2 MODIS V En modell for makroøkonomiske analyser/Yngvar Dyvi, Herbert Kristoffersen og Nils Øyvind Mæhle 1990-218s. (RAPP; 91/2) 125 kr ISBN 82-537-3021-7 - 91/3 Byggekostnadsindeks for boliger Vekter og representantvarer 1990/Peder Næs. 1991-70s. (RAPP; 91/3) 80 kr ISBN 82-537-3026-8

Pris kr 60,00

Publikasjonen utgis i kommisjon hos
Universitetsforlaget, Oslo, og er til salgs hos alle bokhandlere.

9 788253 735672

ISBN 82-537-3567-7
ISSN 0332-8422